

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DES FINANCES ET DU BUDGET

COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN EN DE
BEGROTING

mercredi

17-01-2007

Matin

woensdag

17-01-2007

Voormiddag

cdH	centre démocrate Humaniste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	Front National
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti socialiste
sp.a-spirit	Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht
Vlaams Belang	Vlaams Belang
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 51 0000/000	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000	Parlementair stuk van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions ; les annexes se trouvent dans une brochure séparée (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken; de bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	séance plénière	PLEN	Plenum
COM	réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be	www.deKamer.be
e-mail : publications@laChambre.be	e-mail : publicaties@deKamer.be

SOMMAIRE

Question de M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les contrôles TVA sur les nouvelles constructions" (n° 13652) 1

Orateurs: **Dirk Van der Maelen**, président du groupe sp.a-spirit, **Hervé Jamar**, secrétaire d'État à la Modernisation des finances et à la Lutte contre la fraude fiscale, **Servais Verherstraeten**

Question de M. Carl Devlies au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les factures entrées au SPF Finances en 2006" (n° 13685) 4

Orateurs: **Carl Devlies**, **Hervé Jamar**, secrétaire d'État à la Modernisation des finances et à la Lutte contre la fraude fiscale

Question de M. Carl Devlies au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les conséquences de l'arrêt rendu par la Cour d'arbitrage le 11 janvier 2007 concernant la cotisation d'emballage" (n° 13700) 6

Orateurs: **Carl Devlies**, **Hervé Jamar**, secrétaire d'État à la Modernisation des finances et à la Lutte contre la fraude fiscale, **Didier Reynders**, vice-premier ministre et ministre des Finances

Question de Mme Martine Taelman au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les investissements dans les prisons" (n° 13724) 11

Orateurs: **Martine Taelman**, **Didier Reynders**, vice-premier ministre et ministre des Finances

Interpellation de M. Servais Verherstraeten au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "la vente d'immeubles par l'entremise de Fedimmo" (n° 992) 13

Orateurs: **Servais Verherstraeten**, **Didier Reynders**, vice-premier ministre et ministre des Finances, **Luk Van Biesen**, **Carl Devlies**

Motions 23

Questions jointes de 23

- M. Servais Verherstraeten au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "la vente projetée de bâtiments publics en 2007" (n° 13712) 23

- M. Melchior Wathelet au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "Fedimmo 2" (n° 13742) 23

Orateurs: **Servais Verherstraeten**, **Melchior Wathelet**, président du groupe cdH, **Didier Reynders**, vice-premier ministre et ministre des Finances

Question de M. Carl Devlies au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "le rapport 26

INHOUD

Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de btw-controles op nieuwbouw" (nr. 13652) 1

Sprekers: **Dirk Van der Maelen**, voorzitter van de sp.a-spirit-fractie, **Hervé Jamar**, staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude, **Servais Verherstraeten**

Vraag van de heer Carl Devlies aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de inkomende facturen 2006 van de FOD Financiën" (nr. 13685) 4

Sprekers: **Carl Devlies**, **Hervé Jamar**, staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude

Vraag van de heer Carl Devlies aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de gevolgen van het arrest van het Arbitragehof van 11 januari 2007 betreffende de verpakkingshemming" (nr. 13700) 6

Sprekers: **Carl Devlies**, **Hervé Jamar**, staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en de Strijd tegen de fiscale fraude, **Didier Reynders**, vice-eerste minister en minister van Financiën

Vraag van mevrouw Martine Taelman aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "investeringen in gevangenissen" (nr. 13724) 11

Sprekers: **Martine Taelman**, **Didier Reynders**, vice-eerste minister en minister van Financiën

Interpellatie van de heer Servais Verherstraeten tot de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de tegeldemaking van gebouwen via Fedimmo" (nr. 992) 13

Sprekers: **Servais Verherstraeten**, **Didier Reynders**, vice-eerste minister en minister van Financiën, **Luk Van Biesen**, **Carl Devlies**

Moties 23

Samengevoegde vragen van 23

- de heer Servais Verherstraeten aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de geplande verkoop van overheidsgebouwen in 2007" (nr. 13712) 23

- de heer Melchior Wathelet aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "Fedimmo 2" (nr. 13742) 23

Sprekers: **Servais Verherstraeten**, **Melchior Wathelet**, voorzitter van de cdH-fractie, **Didier Reynders**, vice-eerste minister en minister van Financiën

Vraag van de heer Carl Devlies aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over 26

final concernant l'erreur de calcul portant sur un montant de 883 millions d'euros" (n° 13686)

Orateurs: **Carl Devlies, Didier Reynders**,
vice-premier ministre et ministre des Finances

"het eindrapport over de rekenfout van 883 miljoen euro" (nr. 13686)

Sprekers: **Carl Devlies, Didier Reynders**,
vice-eerste minister en minister van Financiën

COMMISSION DES FINANCES ET
DU BUDGETCOMMISSIE VOOR DE FINANCIËN
EN DE BEGROTING

du

van

MERCREDI 17 JANVIER 2007

WOENSDAG 17 JANUARI 2007

Matin

Voormiddag

La séance est ouverte à 10.12 heures et présidée par M. François-Xavier de Donnea.
De vergadering wordt geopend om 10.12 uur en voorgezeten door de heer François-Xavier de Donnea.

01 Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de btw-controles op nieuwbouw" (nr. 13652)

01 Question de M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les contrôles TVA sur les nouvelles constructions" (n° 13652)

01.01 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, als ik mij niet vergis stelde ik in maart van vorig jaar een vraag aan de minister waarbij ik wees op ongelijke verhoudingen in verband met de productieve controles ten opzichte van het totaal aantal controles inzake btw op de bouw.

In Vlaanderen is er een productieve controle op een van de vier controles. Dat wil zeggen dat er moet worden bijbetaald. Dat was dus 25%. Voor Wallonië waren mijn cijfers 1 op 12, dus 8% tot 9% gemiddeld. Wat betreft Brussel was het eigenlijk een loterij. Het was 1 op 20 of 1 op 25, dat varieerde.

Het was in elk geval minder dan 5%. Van de minister kreeg ik toen het antwoord dat deze verschillen verklaarbaar waren door de verschillende economische situatie van de Gewesten. Voor Brussel was het tegenargument dat veel van de bouwactiviteiten er gebeuren door rechtspersonen en dat andere bouwactiviteiten door privépersonen veeleer renovaties waren.

Ik heb die antwoorden bestudeerd en ik kom daar later op terug. Ik heb ook informatie opgevraagd bij het NIS. Het heeft wel enige tijd geduurd alvorens ik die informatie kreeg. Nader onderzoek van het antwoord van de minister leert mij dat het argument van het verschil in de economische situatie niet opgaat. Ik heb een aantal elementen om dit te verduidelijken. Wat betreft Namen bijvoorbeeld is er een kans op productieve controle op een totaal aantal controles, van 20%. Als ik dat vergelijk met Bergen is dat 1% en met Luik is dat 8%. Ik neem aan dat Namen niet significant rijker of armer is dan Bergen of Luik. Het argument van het verschil in economische situatie klopt niet.

Een tweede aanwijzing dat het argument van het verschil in de economische situatie niet klopt is dat gemiddeld gezien de gemiddelde opbrengst in de Waalse provincies doorgaans hoger ligt dan in de Vlaamse provincies. Als het argument van de minister juist zou zijn dat er een verschil in rijkdom is in de provincies, kan het niet dat de opbrengst van de controles in het Waalse gedeelte gemiddeld

01.01 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): En mars 2006, j'avais relevé la distorsion du rapport entre le nombre de contrôles productifs et le nombre total de contrôles en matière de TVA dans le secteur de la construction. Dans 25 % des cas, le contrôle donne lieu en Flandre au paiement d'un supplément de taxe. En Wallonie, on en est à 8 ou à 9 % et à Bruxelles à moins de 5 %.

Le ministre avait justifié le constat par la situation économique différente des Régions et par le fait que de nombreux travaux de construction sont réalisés à Bruxelles par des personnes morales, les personnes privées procédant davantage à des travaux de rénovation. Toutefois, des données issues de l'INS, notamment, montrent que l'argument de la situation économique différente d'une Région à l'autre est infondé. À Namur, la probabilité d'un contrôle productif est de 20 %, contre 1 à Mons et 8 à Liège.

Les recettes moyennes sont plus élevées dans les provinces wallonnes qu'en Flandre. À Bruxelles, elles sont supérieures à celles des autres Régions.

lichtjes hoger ligt dan in het Vlaamse gedeelte.

Ik kom dan bij Brussel. Statistisch gezien is het gevaarlijk om ter zake conclusies te trekken omdat er zo weinig controles zijn. De gemiddelde opbrengst in Brussel ligt duidelijk hoger dan in de andere Gewesten. Het argument van het verschil in economische situatie houdt volgens mij dan ook geen steek.

Ik heb ook wat NIS-cijfers gevraagd over het aantal bouwvergunningen. Ik geef niet alle cijfers, enkel de gemiddelden voor de jaren 2002, 2003 en 2004. Ik stel vast dat er in Vlaanderen gemiddeld 12.600 bouwvergunningen werden aangevraagd. Er zijn 13.500 controles uitgevoerd wat dus meer is dan het aantal bouwvergunningen, maar dat heeft waarschijnlijk te maken met het inlopen van een achterstand die in 2002 misschien bestond. Dit betekent dat in Vlaanderen de bouwvergunningen voor 100% en zelfs meer, worden gecontroleerd.

In het Waalse Gewest waren er 6.600 bouwvergunningen waarvan er maar 4.500 werden gecontroleerd. Als ik goed kan rekenen, is dit iets minder dan 70%. In Brussel – uitgezuiverd naar privépersonen, zonder de rechtspersonen – waren er 155 bouwvergunningen met 47 controles. Dit is amper 30% van de bouwactiviteiten die worden gecontroleerd.

Mijn conclusie is dat er niet alleen minder productieve controles worden uitgevoerd maar dat er zonder meer minder controles worden uitgevoerd in Wallonië en Brussel. De cijfers voor Brussel slaan immers op particulieren. Mijn vraag is dan ook de volgende. De minister zegt dat er eenvormige richtlijnen zijn gegeven aan alle btw-directies. In de praktijk worden die niet eenvormig toegepast. Mijnheer de staatssecretaris, hoe verklaart u deze verschillen in cijfers? Volgens mij kunnen deze verschillen niet worden verklaard door wat mij in antwoord op mijn eerste vraag werd meegedeeld.

01.02 Staatssecretaris **Hervé Jamar**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van der Maelen, het is inderdaad zo dat de administratie met eenvormige richtlijnen werkt voor het vaststellen van de bouwwaarde en dat regionale verschillen, inherent aan de specifieke economische situatie van de verschillende Gewesten, een invloed hebben op controles en op mogelijke naheffingen.

Voorts dient te worden opgemerkt dat in het Waals Gewest meer rijhuizen of vrijstaande woningen worden opgericht volgens het standaardtype dan in het Vlaams Gewest. Aangezien de oprichtingsprijs van deze woningen kleiner is dan die van een woning opgericht volgens individuele maatstaven, wordt hiermee rekening gehouden bij het vaststellen van de normale waarde. Aangezien de voor dergelijke woningen vastgestelde ongenoegzaamheden veeleer miniem zijn en er geen aanvullende belasting wordt geheven indien een bepaald bedrag niet wordt overschreden, is het mede verklaarbaar dat het aantal productieve controles kleiner is in Wallonië.

Ten slotte kan ik u verzekeren dat mijn administratie deze situatie van nabij opvolgt.

D'après les statistiques de l'INS, 12.600 permis de bâtir ont été demandés en moyenne en Flandre en 2002, en 2003 et en 2004 et il a été procédé à 13.500 contrôles. Si le nombre de contrôles est supérieur à celui des demandes, c'est sans doute parce qu'il a fallu résorber un retard. En tout état de cause, tous les permis sont contrôlés en Flandre. En Wallonie, il y a eu 6.600 permis de bâtir pour 4.500 contrôles et, à Bruxelles, 155 permis pour 47 contrôles seulement.

Outre qu'ils sont moins productifs en Wallonie et à Bruxelles, les contrôles y sont aussi moins nombreux. Il semble donc que les directives uniformes adressées aux directions de la TVA ne soient pas appliquées uniformément. Comment le secrétaire d'État explique-t-il ces différences?

01.02 **Hervé Jamar**, secrétaire d'État: Il est vrai que l'on travaille avec des directives uniformes pour déterminer la valeur de construction. Des différences inhérentes à la situation économique spécifique de chacune des Régions ont une incidence sur les contrôles et sur les impositions complémentaires.

La Région wallonne construit davantage de maisons mitoyennes et isolées selon le modèle "standard" que la Région flamande. Les frais de construction de ces habitations sont inférieurs à ceux des habitations construites selon des critères individuels. Ces éléments entrent en ligne de compte lors du calcul de la valeur normale. Le fait qu'il y ait moins de contrôles

productifs en Wallonie s'explique, entre autres, par le fait que les irrégularités constatées sur des habitations "standard" sont plutôt minimales et parce qu'aucune taxe additionnelle n'est prélevée en dessous d'un certain montant.

Mon administration suit ce dossier de près.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Maelen, bent u tevreden?

01.03 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, wij blijven in een rondje draaien.

Ik heb daarstraks duidelijk gemaakt dat het argument van de verschillende, economische situatie helemaal niet opgaat.

Ik herhaal nog even. In Namen, dat ook in Wallonië ligt, zijn er 20% productieve controles. In Luik is dat 8% en in Bergen 1%.

Ik herhaal nogmaals dat de gemiddelde opbrengst van de productieve controles in Wallonië hoger ligt dan in Vlaanderen. Als ze hoger ligt in Wallonië, zou de economische situatie in Wallonië beter moeten zijn.

Ten slotte, er is ook een duidelijk verschil tussen het aantal afgeleverde bouwvergunningen en het aantal controles. Ik heb het daarbij niet over de opbrengst. Het heeft dus ook niks met de economische situatie te maken.

Er zijn dus duidelijke verschillen. Ik zou aan de staatssecretaris en aan de voorzitter willen vragen om uitvoering te willen geven aan wat minister Reynders in de vorige vergadering heeft verklaard. Ik citeer: "Ik ben altijd bereid om een contact of een hoorzitting te organiseren met de verschillende ambtenaren die belast zijn met een dergelijke taak. Ik heb er geen probleem mee om dat te doen."

Het probleem moet worden uitgeklaard. Ik zie er immers geen verklaring voor. Het kan zijn dat er een verklaring voor bestaat. Ik stel alleen vast dat de verklaring die mij tot nu toe werd gegeven, geen steek houdt.

De **voorzitter**: Ik zal met de minister overleg plegen om te bekijken hoe wij u degelijk kunnen inlichten, al dan niet via hoorzittingen. Wij zullen zien.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Mijnheer Verherstraeten, ik geef u het woord voor uw interpellatie nr. 992.

01.04 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, u weet dat ik allesbehalve een minnaar ben van de verkoopoperaties van het onroerend patrimonium van de overheid louter en alleen om lopende uitgaven in een begrotingsjaar betaald te kunnen krijgen. Wij zijn het actief van onze nakomelingen aan het opsmossen, om dat woord te gebruiken. Met dit soort

01.03 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Nous continuons à tourner en rond. Je viens d'expliquer de façon détaillée pourquoi l'argument d'une situation économique différente n'est pas pertinent. M. Reynders a déclaré qu'il n'est pas opposé à la tenue d'une audition sur le sujet. Cette audition doit avoir lieu car ce dossier doit être tiré au clair.

Le **président** : Je me concerterai avec le ministre à ce sujet.

operaties spelen we met de toekomst van en geven we schulden aan de komende generaties.

Aanvankelijk had u de bedoeling om die verkoop te organiseren via een bevak-operatie. Zodoende zou u nog een beetje inspraak blijven hebben in dat onroerend patrimonium. Als men het dan toch te gelde tracht te maken, leek mij dat geen slecht idee omdat men op die manier nog een soort stok achter de deur hield over wat er met die gebouwen in de toekomst gebeurt.

De **voorzitter**: Mijnheer Verherstraeten, men zegt mij dat de minister hierop zelf wil antwoorden. De minister komt later, want hij is naar het kernkabinet. De minister zal binnen een halfuur ongeveer aankomen. Zodra wij het wetgevend werk gedaan hebben, krijgt u als eerste het woord. Het is beter dat de minister u antwoordt.

Le **président**: M. Reynders souhaite répondre lui-même à l'interpellation 992 de M. Verherstraeten. Il assiste pour l'instant au cabinet restreint mais rejoindra la commission plus tard dans la journée.

01.05 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik ben heel de dag beschikbaar.

De **voorzitter**: De minister komt, dat werd bevestigd.

De behandeling van de vragen en interpellaties wordt geschorst van 10.23 uur tot 10.56 uur.

Le développement des questions et interpellations est suspendu de 10.23 heures à 10.56 heures.

02 Vraag van de heer Carl Devlies aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de inkomende facturen 2006 van de FOD Financiën" (nr. 13685)

02 Question de M. Carl Devlies au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les factures entrées au SPF Finances en 2006" (n° 13685)

02.01 Carl Devlies (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb een eenvoudige vraag voor de staatssecretaris.

Mijnheer de staatssecretaris, welk was het bedrag van de binnengekomen facturen van 2006 op 31 december 2006 bij de FOD Financiën waarvoor geen ordonnanciering gebeurde op de ordonnancieringskredieten 2006?

Kunt u mij toelichten waarom desgevallend geen ordonnanciering gebeurde voor die facturen?

Waren de in de begroting 2006 voorziene ordonnancieringskredieten voor de FOD Financiën toereikend?

02.01 Carl Devlies (CD&V): A combien se montent les factures enregistrées au SPF Finances en 2006 pour lesquelles aucun ordonnancement n'a été effectué sur les crédits d'ordonnancement de 2006?

Pourquoi l'ordonnancement n'a-t-il pas été effectué dans ces dossiers? Est-ce parce que les crédits d'ordonnancement du SPF Finances inscrits au budget 2006 étaient insuffisants?

02.02 Staatssecretaris Hervé Jamar: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Devlies, ten eerste, wat betreft het bedrag van facturen waarvoor geen ordonnanciering meer gebeurde. Binnen de FOD Financiën werden binnengekomen facturen samen voor een bedrag van 17,5 miljoen euro niet meer geordnanceerd in 2006. Wetende dat de totale kredieten 2006 van de FOD Financiën ongeveer 1,6 miljard euro bedroegen, vertegenwoordigt dit 1,1% van de kredieten. Dat lijkt redelijk.

Ten tweede, wat betreft de redenen waarom desgevallend geen ordonnanciering gebeurde. Door de minister van Begroting werd in eerste instantie geen ordonnanciering meer toegelaten na

02.02 Hervé Jamar, secrétaire d'État: Les factures enregistrées par le SPF Finances pour lesquelles aucun ordonnancement n'a été réalisé en 2006 représentent un montant de 17,5 millions d'euros, soit 1,1 % du total des crédits du SPF Finances au cours de cette année. On peut considérer qu'il s'agit d'un pourcentage raisonnable.

8 december 2006. Na onderhandelingen met de beleidsceel van de minister van Begroting werd het ordonnanceringsplatform voor de FOD Financiën opgetrokken.

Ten derde, de vraag of de in de begroting 2006 voorziene ordonnanceringskredieten toereikend waren. De geplande ordonnanceringskredieten voor de FOD Financiën waren in 2006 toereikend.

La ministre du Budget n'a plus autorisé d'ordonnancements après le 8 décembre 2006. À la suite de négociations avec sa cellule stratégique, le plafond d'ordonnement du SPF Finances a néanmoins été relevé.

Les crédits prévus au budget 2006 pour le SPF Finances étaient insuffisants.

02.03 Carl Devlies (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb nog vragen bij het bedrag. Ik stel vast dat er effectief een bedrag is van 17,5 miljoen euro aan facturen die bij de FOD Financiën lagen, eind 2006, en die niet geordonnanceerd zijn. Dat betekent dat zij niet in de boekhouding opgenomen zijn. Wij hebben gisteren met collega Van Biesen een bijzonder interessante studienamiddag gehad over de dubbele boekhouding en men heeft ons daar bij herhaling uitgelegd hoe de verschillende mechanismen functioneren. Het is duidelijk dat wanneer facturen binnenkomen bij de Belgische Staat en zij niet worden geordonnanceerd, zij niet in de boekhouding worden opgenomen.

De staatssecretaris zegt dat het slechts gaat over 1,1% van de uitgaven van de FOD Financiën, maar als ik dat principe van die 1,1% zou doortrekken naar het geheel van de federale diensten, dan komen wij tot een bijzonder hoog bedrag. Ik veronderstel dat de FOD Financiën toch nog een inspanning zal hebben gedaan om als beste leerling in de klas op te treden, dus vermoedelijk zullen de resultaten van de niet-geordonnanceerde facturen op andere departementen nog slechter zijn.

Ik meen dat dit toch een bijzondere scheeftektrekking inhoudt van de resultaten van de begroting voor 2006. Wij spreken hier over 17,5 miljoen, en ik maak nog een zeker voorbehoud inzake dat bedrag want volgens een aantal gegevens waarover ik beschik zou het over een groter bedrag gaan.

Ik heb ergens het bedrag van 56,9 miljoen euro gehoord. Ik heb ook al tegen de minister gezegd dat ik over dat cijfer beschik. Ik zal natuurlijk de vrijheid nemen bij het Rekenhof te onderzoeken of het bedrag van 17,5 miljoen euro wel juist is. Zelfs al is het bedrag van 17,5 miljoen euro juist, dan is dat toch een bijzonder hoog bedrag aan facturen bij de FOD Financiën, die niet zijn opgenomen in de boekhouding van de Belgische Staat voor het jaar 2006. Ik stel mij dus de vraag hoe dat op de andere departementen was op het einde van het jaar 2006. Ik zal mij daar uiteraard ook over informeren en ik zal dat bij gelegenheid ook natrekken bij het Rekenhof.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Le **président**: Le ministre arrive dans dix minutes et il a dit souhaiter répondre non seulement à l'interpellation mais aussi à la question de M. Devlies portant sur les 883 millions d'euros. M. Wathelet ne pouvant venir, M. Devlies peut donc poser seul sa question n° 13700.

02.04 Carl Devlies (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik stelde mijn

02.03 Carl Devlies (CD&V): Un montant de 17,5 millions d'euros pour le SPF Finances ne figure donc pas au budget. Le secrétaire d'État parle d'un pourcentage raisonnable par rapport au total des crédits mais si les autres SPF devaient présenter un montant aussi élevé, voire supérieur de factures non ordonnancées, la somme deviendrait considérable. Il s'agit dès lors indéniablement d'une distorsion importante des résultats budgétaires.

Je suis, par ailleurs, sceptique en ce qui concerne le montant de 17,5 millions d'euros. Selon d'autres sources, il s'agit de quelque 56,9 millions d'euros. Je demanderai bien sûr à la Cour des comptes de me communiquer le montant exact.

vraag samen met de heer Wathelet.

De **voorzitter**: De heer Wathelet komt niet. Hij stelt al zijn vertrouwen in u, mijnheer Devlies.

02.05 **Carl Devlies** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, dat is een grote eer. Door deze bruuske wijziging van de agenda moet ik mij toch even reorganiseren.

03 **Vraag van de heer Carl Devlies aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de gevolgen van het arrest van het Arbitragehof van 11 januari 2007 betreffende de verpakkingshoefting"** (nr. 13700)

03 **Question de M. Carl Devlies au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les conséquences de l'arrêt rendu par la Cour d'arbitrage le 11 janvier 2007 concernant la cotisation d'emballage"** (n° 13700)

03.01 **Carl Devlies** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijn vraag gaat over de impact van het arrest van 11 januari 2007 van het Arbitragehof, met betrekking tot de verpakkingshoefting.

In de plenaire vergadering van 19 oktober 2006 heb ik over hetzelfde onderwerp een vraag gesteld, samen trouwens met mevrouw Roppe, hier ook aanwezig, naar aanleiding van het schorsingsarrest dat werd uitgesproken door het Arbitragehof betreffende datzelfde artikel, waardoor de wettelijke basis van de verpakkingshoefting wegviel. Ik heb toen aan de minister gevraagd wat er zou gebeuren als de bedrijven zouden stoppen met het betalen van de heffingen en welke initiatieven de minister zou nemen om aan de situatie te verhelpen. Ik heb tevens geïnformeerd naar de budgettaire impact van dat schorsingsarrest.

De minister heeft mij toen geantwoord dat er geen probleem was voor de begroting – zo heeft hij dat geformuleerd – en dat ingevolge de schorsing van artikel 371 van de wet overgegaan diende te worden tot de toepassing van de vorige versie van artikel 371. Ik heb er vervolgens in mijn repliek op gewezen dat het bewuste artikel, dus de vorige versie van artikel 371, identiek dezelfde basis had als alle wetgeving die reeds werd vernietigd door het Arbitragehof.

In het nieuwe, definitieve arrest van 11 januari 2007, wordt niet enkel het artikel 371 van de programmawet van 2006 vernietigd, maar wordt er tevens door het Arbitragehof over de vroegere versie gezegd dat deze een discriminatie impliceert welke reeds afgekeurd werd, en ik citeer het Arbitragehof: "...in de arresten nrs. 195/2004, 186/2005 en 113/2006".

Het is duidelijk dat de wettelijke basis voor de verpakkingshoefting thans volledig is weggefallen. Het Arbitragehof heeft gesteld dat terugkoppeling naar de oude versie van artikel 371 ook niet kon. De wettelijke basis voor die heffing is dus volledig weggefallen.

Mijnheer de minister, wat betekent dit voor de begroting en welke initiatieven zult u ter zake nemen?

03.02 **Staatssecretaris Hervé Jamar**: Het Arbitragehof heeft onlangs inderdaad een arrest de dato 11 januari 2007 en met kenmerk nr. 9/2007 gewezen, dat artikel 371 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, zoals dat door artikel 2 van de gewone wet van 20 juli 2006 werd

03.01 **Carl Devlies** (CD&V): Le récent arrêt de la Cour d'arbitrage concernant un article de la loi-programme a annulé *de facto* le fondement légal de la taxe sur les emballages.

A la suite de la suspension de l'article, j'avais demandé au ministre ce qu'il comptait faire dans l'hypothèse où les entreprises cesseraient de payer la taxe. Je l'avais également interrogé sur l'incidence budgétaire de la situation. Le ministre avait répondu que ce n'était pas là un problème pour le budget et que la version précédente de l'article 371 serait appliquée. Or, le fondement de cet article est le même que celui de la législation annulée, ainsi qu'il ressort clairement de l'arrêt du 11 janvier 2007 qui, s'il annule l'article 371, relève en outre que l'ancienne version donne lieu à une discrimination dénoncée à trois reprises déjà dans des arrêts précédents. La taxe sur les emballages est donc dénuée de tout fondement légal.

Quelles seront les conséquences de cette situation pour le budget? Quelles initiatives compte prendre le ministre?

03.02 **Hervé Jamar**, secrétaire d'État: La Cour d'arbitrage a effectivement annulé, le 11 janvier 2007, l'article 371 de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à

vervangen, vernietigt.

Mag ik het geachte lid er eerst en vooral aan herinneren dat ik, sinds ik op het departement ben, gedwongen werd in te staan voor de nazorg voor deze wet met betrekking tot de milieutaks die werd ingevoerd in een wet die tot doel had een aantal bepalingen aangaande de vervollediging van de federale staatsstructuur te laten goedkeuren? Verder wil ik eraan herinneren dat artikel 371 van de wet waarvan hier sprake als volgt werd opgesteld toen ik voor de nazorg moest instaan: "Een milieutaks van 15 frank per verpakking wordt geheven op alle in verbruik gebrachte drankverpakkingen ongeacht de inhoud, de inhoudsmaat en het materiaal waaruit ze zijn vervaardigd". In die formulering, en rekening houdend met andere artikelen van dezelfde wet, was deze tekst op 1 januari 2001 van toepassing. Dat hield dus in dat alle drankverpakkingen voor eenmalig gebruik, hoe klein ook, werden belast met een bedrag van 15 frank of 0,37 euro, zonder mogelijkheid van vrijstelling.

Om de uitvoering van deze zeer onrechtvaardige belasting te pareren heb ik dus het systeem van ecoboni ingesteld. Dit bestond erin de accijns op de drankverpakkingen af te schaffen, de accijns op de softdrinks te halveren en de btw op deze twee producten van 21% naar 6% te verlagen. Ter compensatie werd een verpakkingshelling ingevoerd die enkel van toepassing was op de verpakkingen voor eenmalig gebruik. Herbruikbare verpakkingen werden hiervan vrijgesteld. De ontvangst uit deze verpakkingshelling komt overeen met het begrotingsverlies op de drie afgeschafte of verlaagde belastingen.

Ondanks de stilzwijgende toestemming van de sector tijdens de onderhandelingen die destijds werden opgestart, werd een aantal beroepen ingesteld. Het gekozen middel was dat van de mogelijkheid van vrijstelling voor de verpakkingen voor eenmalig gebruik zoals voor de herbruikbare verpakkingen, wetend dat de inschrijving in een georganiseerd systeem van statiegeld en terugwinning een voorwaarde voor deze vrijstelling is, wat niet het geval is voor de verpakkingen voor eenmalig gebruik.

De oorspronkelijke wet van 1993 was wel gebaseerd op het concept dat de verbruiker ertoe moet worden aangemoedigd zijn levensstijl te veranderen en steeds vaker herbruikbare verpakkingen te gebruiken ten koste van verpakkingen voor eenmalig gebruik die minder milieuvriendelijk worden geacht.

Gelet op deze feiten en ingevolge het laatste arrest van het Arbitragehof, dat de verzoekende partij gelijk geeft, zal ik zo snel als mogelijk een nieuw wetsontwerp indienen dat thans door mijn administratie wordt bestudeerd en in een rechtvaardige belasting voorziet, zowel van de verpakkingen voor eenmalig gebruik als van de herbruikbare verpakkingen, rekeninghoudend met de gebruiksintensiteit tijdens hun levensduur tussen de ingebruikstelling en het moment van de terugwinning en vernietiging. Dit wetsontwerp zal rekening moeten houden met de begrotingsvoorschriften die in de Rijksmiddelenbegroting zijn ingeschreven.

Met betrekking tot de terugbetaling van de heffing die volgens u sinds 2004 onterecht wordt geheven, geeft een vaststaande rechtspraak van het Arbitragehof gelijk aan wie daadwerkelijk onder deze

achever la structure fédérale de l'État, tel qu'il avait été remplacé par l'article 2 de la loi ordinaire du 20 juillet 2006.

L'article 371 imposait une écotaxe de 15 francs par emballage pour tous les emballages de boissons, quel qu'en soit le contenu, les dimensions et le matériaux qui le constitue. Cette loi dont l'entrée en vigueur était prévue au 1er janvier 2001, impliquait donc le prélèvement d'une taxe de 15 francs, ou 0,37 euros, sur tous les emballages non réutilisables, quelle qu'en soit la taille, sans aucune possibilité d'exonération.

Pour pallier l'application de cette taxe particulièrement inéquitable, j'ai instauré le système des écoboni. Il devait en résulter la suppression des accises sur les emballages pour boissons, la réduction de moitié des accises sur les limonades et la diminution de 21 à 6 % de la TVA sur ces deux produits. A titre de compensation, il était instauré une cotisation d'emballage applicable aux seuls emballages non réutilisables. Les recettes de cette taxe sur les emballages devaient compenser les pertes dues à la suppression ou la réduction des trois taxes.

Malgré l'accord tacite du secteur lors des négociations, des recours ont été interjetés. Le moyen retenu était la possibilité d'exonérer les emballages non réutilisables au même titre que les emballages réutilisables, l'exonération étant toutefois subordonnée à la mise en place d'un système organisé de consigne et de recyclage, ce qui n'est pas le cas pour les récipients à usage unique.

La loi de 1993 est fondée sur le concept selon lequel il convient d'inciter le consommateur à utiliser des emballages réutilisables. Je vais à présent déposer dans les meilleurs délais un nouveau projet de loi instaurant une taxe

belastingheffing heeft geleden, in casu de eindconsument. U moet evenwel ook weten dat artikel 371, zoals voorzien bij artikel 2 van de wet van 20 juli 2006, werd vernietigd.

équitable, tant sur les emballages à usage unique que sur les emballages réutilisables, tenant compte de la fréquence d'utilisation au cours de leur durée de vie. Ce projet tiendra également compte des prescriptions budgétaires inscrites au budget des voies et moyens.

Seul le consommateur final peut avoir pâti d'une taxe qui aurait été perçue indûment. Il faut toutefois également savoir que l'article 371, tel que prévu à l'article 2 de la loi du 20 juillet 2006, a été annulé.

03.03 Carl Devlies (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, ik kan dit soort antwoord helemaal niet aanvaarden.

Ik vind dat de regering lacht met de instellingen. Men lacht met de Raad van State en met het Arbitragehof. Ik vind het werkelijk niet ernstig dat men op die manier antwoorden formuleert op dergelijke essentiële vragen.

Het is duidelijk dat de regering dit willens en wetens in de programmawet van 20 juli heeft laten goedkeuren. Men was immers verwittigd. Er was een advies van de Raad van State, er waren vroegere uitspraken van het Arbitragehof en we hebben in de discussie in deze commissie bij de voorbereiding van de wet erop gewezen dat dit probleem zich zou voordoen.

Vandaag is het duidelijk. Het Arbitragehof heeft zich uitgesproken en bevestigt haar vroegere rechtspraak. Ze wijst erop dat de ontsnappingsroute die door minister Reynders werd ingeroepen in de plenaire vergadering van oktober 2006 ook niet van toepassing is.

Dit is een ernstig feit. Hier wordt een belasting geheven op basis van een ongrondwettelijke wetgeving. Dit is niet aanvaardbaar. Er is geen enkele juridische basis voor deze belasting. Meer nog, deze belastingen zouden kunnen worden teruggevorderd. Bedrijven die het slachtoffer zijn van deze praktijken zouden eventueel een schadevergoeding kunnen vragen voor de burgerlijke rechtbank omwille van de handelwijze van de Belgische overheid.

Ik verwijs naar recente rechtspraak van het Hof van Cassatie waar de Belgische Staat aansprakelijk werd gesteld voor fouten begaan door de wetgevende macht. Deze fout kan meer bepaald liggen in het goedkeuren van een ongrondwettige wet, wat hier het geval is geweest. Dit kan werkelijk niet. Uw reactie is beneden alles.

Ik verneem dat men weer een nieuw wetsontwerp zou voorbereiden. Wij dachten dat u bezig was met de voorbereiding van een CO₂-taks waarvoor u nog een bedrag van 340 miljoen euro voorziet in de begroting 2007. Die CO₂-taks komt helemaal niet ter sprake in uw antwoord.

Ik heb het gevoel dat men waarschijnlijk enkele kleine aanpassingen

03.03 Carl Devlies (CD&V): Cette décision est inadmissible. Le gouvernement se moque de la Cour d'arbitrage et du Conseil d'État. Il est évident qu'il a sciemment fait approuver ces dispositions dans la loi-programme, sans tenir compte de l'avis du Conseil d'État et d'arrêts antérieurs de la Cour d'arbitrage. Les conséquences sont connues : ce gouvernement lève des taxes sur la base d'une législation inconstitutionnelle. Les entreprises pourraient réclamer le remboursement de ces taxes, voire intenter des actions en dédommagement.

Un nouveau projet de loi serait en préparation. Si on n'apporte que des modifications anodines, la base législative restera inconstitutionnelle. Quel sera le statut des emballages non réutilisables dans ce nouveau projet? Des exonérations sont-elles prévues? Dans quelles conditions? Le Secrétaire d'État envisage-t-il de rembourser les taxes payées précédemment?

zal aanbrengen aan de bestaande wetgeving en op basis daarvan proberen verder te gaan. Vermoedelijk zal dat weer op een ongrondwettelijke basis zijn.

Mijnheer de staatssecretaris, ik verneem dan ook graag wat uw visie is in voorbereiding van die nieuwe wetgeving waarnaar we uitkijken. Wat zal de positie zijn van de niet-herbruikbare verpakkingen? Als deze over voldoende voorwaarden beschikken, zullen die al of niet kunnen worden vrijgesteld?

Ik wil graag nog een reactie van de staatssecretaris hebben op de gevolgen van het arrest van het Arbitragehof voor de heffingen. Wat zal er gebeuren? Zult u die belastingen uit het verleden terugbetalen? Wat is, in het licht van de reactie die u voorbereidt, uw visie inzake de niet-herbruikbare verpakkingen?

03.04 **Hervé Jamar**, secrétaire d'État: Monsieur le président, je pense que la réponse était assez explicite. Les objectifs de la loi de 1993, nous les connaissons tous. Premièrement, ni le ministre Reynders ni moi-même n'étions aux affaires en 1993. Je pense que le parti de M. Devlies s'y trouvait. J'essaie de me souvenir qui était premier ministre en 1993. C'est une chose.

C'est à ce moment que s'effectue la réforme de l'État. Je trouve comique qu'ici, il est toujours question d'écotaxes, d'écobonis et autres avec l'intitulé "Achever la structure fédérale de l'État". C'est la loi du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'État. Notre pays est assez particulier en la matière: nous achevons la structure fédérale de l'État en parlant des écotaxes; c'était la mode 1993, époque où nous étions dans l'opposition. C'est donc un premier constat en termes de leçon de morale à donner ou recevoir!

Deuxièmement, en 1999, lorsque la nouvelle majorité arc-en-ciel et le ministre Reynders, suivis des autres, est arrivée au pouvoir, nous avons tenté d'aménager ces textes en fonction des balises juridiques autorisées par la Cour d'arbitrage, le Conseil d'État, etc. Nous avons présenté plusieurs textes.

La dernière nouvelle, qui ne constitue plus un scoop depuis quelques jours puisque la presse l'a révélée, est l'arrêt de la Cour d'arbitrage. Cet arrêt dit ce qu'il dit en termes juridiques, il ne remet pas en cause les principes mêmes, mais se base sur un agencement, un fonctionnement juridique de cette nouvelle réglementation. Les choses étant ce qu'elles sont, une nouvelle réglementation sera déposée, dans quelques jours seulement, car je dispose du projet de texte au département des Finances avec le ministre Reynders.

Je respecterai la déontologie. Cette nouvelle réglementation sera débattue en Conseil des ministres, dans un premier temps et sans tarder. Au plus tard dans quelques semaines, normalement, un texte présentant les mêmes objectifs, arrivant aux mêmes résultats, axé sur le sens voulu par les partis de l'époque d'après nos constatations, sera imparable au point de vue juridique. C'est ce que nous estimons actuellement en préparant ce texte nouveau.

Ainsi, le ministre Reynders n'a vraiment pas le sentiment, comme vous l'avez laissé entendre, d'avoir "navigué" dans ce dossier. Nous constatons une réalité et les textes répareront d'un point de vue

03.04 Staatssecretaris **Hervé Jamar**: In 1993, op een ogenblik dat wij deel uitmaakten van de oppositie, voltooit de meerderheid de federale staatsstructuur en komen de ecotaksen ter sprake.

In 1999 is de paarsgroene meerderheid aangetreden. We hebben toen geprobeerd die teksten aan te passen, rekening houdend met de door het Arbitragehof, de Raad van State, enz. uitgezette bakens. Binnenkort wordt een nieuwe regelgeving in de Ministerraad besproken, met de bedoeling binnen enkele weken hetzelfde resultaat te bereiken als destijds werd vooropgesteld, maar dan juridisch sluitend.

Minister Reynders heeft niet het gevoel dat hij in dit dossier heeft geschipperd. Sommige erfenissen zijn echter zwaar om dragen.

juridique ce qui a lieu de l'être. Certains héritages sont parfois difficiles à assumer: des droits de succession doivent être payés alors qu'on ne s'y attendait pas. Le ministre Reynders qui entre à l'instant pourra vous le confirmer: ce fameux texte sur les écotaxes, qui achève la structure fédérale de l'État, en 1993, est mis à jour et sera discuté dans quelques jours; à notre sens, il sera imparable.

03.05 Carl Devlies (CD&V): Het Arbitragehof heeft uitdrukkelijk geantwoord op de redenering die u nu maakt. U verwijst naar het verleden en naar de oorspronkelijke milieudoelstellingen. Het gaat evenwel om de wet van 20 juli 2006 die wordt vernietigd. Het is een recente wet, waarvoor u 100% verantwoordelijk bent en waarbij u van tevoren werd verwittigd voor de risico's en de gebreken van die wetgeving.

Het Arbitragehof stelt in zijn argumentatie ook dat een terugkeer naar de oorspronkelijke milieudoelstellingen geen reden kan vormen om geen rekening te houden met de beschikbare wetenschappelijke gegevens. Dat is niet gebeurd. De wetenschappelijke studies die aantonen dat recycleerbare verpakkingen een positieve weerslag kunnen hebben op het milieu zijn nooit ter sprake gekomen in de besprekingen die wij hier hebben gevoerd in de commissie. Trouwens, het Arbitragehof verwijst ook uitdrukkelijk naar de besprekingen die hier in de commissie zijn gevoerd. Er wordt zelfs verwezen naar de plenaire vergadering van oktober vorig jaar, waar u op een vraag ter zake hebt geantwoord.

Le **président**: L'incident est clos, monsieur le ministre, à moins que vous n'ouvriez à nouveau le débat.

03.06 Minister Didier Reynders: Mijnheer de voorzitter, er is een opmerking van het Arbitragehof, maar dat is een opmerking op de oorspronkelijke regeling. Dat was altijd al zo, sinds 1993. u zegt dat er een probleem is, maar dat is niet zo. Dat is dezelfde redenering sinds 1993, op voorstel van een gewezen eerste minister, de heer Dehaene. Ik heb altijd al gezegd dat wij proberen om een goede oplossing te vinden, maar het is een dienst na verkoop van de heer Dehaene. Sinds het begin wordt dezelfde discussie gevoerd in dezelfde commissie, destijds met de heer Leterme.

Wij proberen een oplossing te vinden voor het voorstel van de heer Dehaene uit 1993. Het is inderdaad niet gemakkelijk, maar wij zijn wel voor 100% zeker dat wij een goede oplossing zullen vinden. Sinds het begin werd namelijk een valse redenering gevolgd.

Mijnheer de voorzitter, een ander voorstel van de regering bestaat erin om een nieuwe verpakkingshelling door te voeren, in het algemeen. Dat is een betere oplossing, denk ik.

Tot op heden trachten wij alleen een antwoord te geven op de vele kritiek op dat voorstel en de redenering van de heer Dehaene. Punt aan de lijn.

03.07 Carl Devlies (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de minister roept in feite de hulp in van de heer Dehaene, maar de heer Dehaene draagt al lang geen verantwoordelijkheid meer.

Mijnheer de minister, u bent wel verantwoordelijk wat betreft de recente wetgeving, meer bepaald voor de wet van 20 juli 2006, die

03.05 Carl Devlies (CD&V): La Cour d'arbitrage a répondu au raisonnement du secrétaire d'État. Il s'agit à présent de l'annulation de la loi du 20 juillet 2006. Les risques sont connus d'avance.

La Cour estime que le retour aux objectifs environnementaux initiaux ne peut justifier l'exclusion de données scientifiques disponibles, telles que les études qui démontrent l'incidence positive que peuvent avoir les emballages recyclables sur l'environnement. La Cour se réfère également aux débats tenus au Parlement.

03.06 Didier Reynders, ministre: L'observation formulée par la Cour d'arbitrage concernait le régime initial. Le raisonnement est le même depuis 1993. Nous tentons de trouver une solution en ce qui concerne la proposition faite par l'ancien premier ministre Dehaene en 1993. Le gouvernement présente une meilleure proposition, à savoir une nouvelle cotisation générale d'emballage.

03.07 Carl Devlies (CD&V): Le ministre est responsable de la loi du 20 juillet 2006. Étant donné qu'elle a été annulée, la base légale de cette taxe disparaît. La cotisation a été décidée sur une

werd vernietigd door het Arbitragehof, waardoor de wettelijke basis voor de heffing wegvalt. U bent dus onterecht, op basis van ongrondwettelijke wetgeving, tot heffing overgegaan. In principe bent u verplicht om de geïnde heffingen terug te betalen.

U, of de Belgische Staat, kan ook worden aangesproken, op basis van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie, voor de fouten die werden begaan door het laten tot stand komen van wetgeving die ongrondwettig is, en waardoor een hele sector bijzonder veel nadeel heeft ondervonden.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 Vraag van mevrouw Martine Taelman aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "investerings in gevangenissen" (nr. 13724)

04 Question de Mme Martine Taelman au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "les investissements dans les prisons" (n° 13724)

04.01 Martine Taelman (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, alleszins in het Vlaamse landsgedeelte is de problematiek van de gevangenissen recent niet uit het nieuws geweest.

Als ik mij niet vergis, hebt u vorige week het idee gelanceerd om versneld nieuwe gevangenissen te bouwen door een samenwerking met de privésector in PPS-projecten. Gelet op het enorm lang aanslepen van dergelijke investeringsdossiers – men moet toch rekenen op minstens 10 tot 12 jaar vanaf het moment dat het plan er is tot de realisatie; denk maar aan Hasselt – en vooral ook het feit dat wij in België toch wel met 19de-eeuwse gevangenissen zitten, lijkt mij dit een prima idee. Trouwens, mijnheer de minister, ik heb gisteren deze vraag ook gesteld aan mevrouw Onkelinx. Zij blijkt niet a priori tegen uw idee te zijn. Ik denk dat dit een goede basis is om in de regering verder te onderhandelen.

Een van de voorbeelden van die 19de-eeuwse gevangenissen is de gevangenis van Merksplas, dat bovendien een geklasseerd gebouw is door Monumenten en Landschappen. Investerings worden daardoor niet alleen bijzonder duur maar het is ook bijzonder tijdrovend om de investeringen, conform de maatstaf die zij uitwerken, te doen. Daarenboven is dit gebouw niet aangepast aan de nieuwe basiswet op het gevangeniswezen waarin men ervan uitgaat dat men moet streven naar een cel per gevangene terwijl Merksplas gebouwd is voor een gemeenschapsregime van landlopers.

Ondertussen zijn door de regering enkele terechte beslissingen getroffen die op kortere termijn de gevangenisproblematiek wat moeten ontmijnen. Ik denk daarbij aan de bouw van een prefab voor 60 geïnterneerden, ook in Merksplas, en aan de aankoop van het militair domein te Herentals voor gevangenen in een regime in halve vrijheid.

Mijnheer de minister, kunt u meer uitleg geven over uw idee om gevangenissen te laten bouwen samen met de privésector? Is dat volgens het systeem dat in Vlaanderen werd uitgewerkt voor de scholen? Is dat beperkt tot de bouw en geldt het niet voor het beheer? Gaat het enkel om nieuwe gevangenissen of ook om vervanging van bestaande gevangenissen? Heeft u een idee over een mogelijke

base inconstitutionnelle. En principe, les montants ainsi perçus doivent obligatoirement être remboursés. Sur la base de la jurisprudence récente de la Cour de cassation, l'État belge peut être tenu responsable des erreurs dues à une législation inconstitutionnelle.

04.01 Martine Taelman (VLD): M. Reynders a lancé la semaine dernière la très judicieuse idée de construire à bref délai de nouvelles prisons dans le cadre de projets de coopération entre les secteurs public et privé. En effet, la réalisation de dossiers d'investissements prend au moins dix ans et la Belgique est dotée de prisons du 19e siècle. Par ailleurs, la prison de Merksplas est classée monument historique et n'est pas conforme à la nouvelle loi de base sur les prisons. Il est apparu hier que Mme Onkelinx n'est pas *a priori* opposée à l'idée de M. Reynders.

Le ministre peut-il préciser son projet? Va-t-il dans le sens du système que la Flandre a arrêté pour ses écoles? Qu'en est-il du dossier d'adjudication en vue de l'érection d'un bâtiment préfabriqué à Merksplas? Quel en sera le coût? Quel calendrier est prévu pour la construction de la nouvelle prison à Herentals? Des contacts ont-ils été pris avec la Défense et avec la Communauté flamande? Il semblerait en effet que le terrain soit situé dans une zone qui ne se prête pas à ce type de projets.

timing? Binnen welke termijn kan dit worden gerealiseerd?

Hoever staat het met het aanbestedingsdossier voor de prefab te Merksplas? Kunt u cijfers geven over de kostprijs? Wanneer zou het gebouw in gebruik kunnen worden genomen? Wat is de timing voor de nieuwe gevangenis in Herentals? Welke stappen zijn reeds ondernomen? Zijn er contacten geweest met Landsverdediging en met de Vlaamse Gemeenschap omdat het terrein in een verkeerde zone zou liggen en er dus moet worden onderhandeld over de zonering voor openbaar nut?

04.02 Minister **Didier Reynders**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Taelman, wij hebben wij al een zeer goede operatie georganiseerd met Fedimmo 2: een verkoop van aandelen in plaats van gebouwen. Dat was een zeer goede samenwerking met een aantal privépartners. Ik heb gezegd dat het misschien mogelijk zal zijn voor een volgende regering om verder te gaan met een aantal echte PPP's, Private Public Partnerships.

Het idee is ontstaan door de vaststelling dat de gevangenisinfrastructuur in vele gevallen fel is verouderd en ook door het gegeven dat de overbevolking in de gevangenis niet of te traag afneemt. Ondanks de inspanningen die thans gebeuren, onder meer met het meerjarenprogramma, blijft de nood hoog. Er zal eerst nog wat onderzoek moeten gebeuren om een totaalbeeld te krijgen van de huidige situatie. Daaruit kan dan een aantal opties worden afgeleid. Het bouwen van enkele nieuwe gevangenissen is een mogelijkheid. Welke vorm de samenwerking kan aannemen, is nog niet vastgelegd. Een PPS-structuur, Privaat Publieke Samenwerking, is een van de mogelijkheden. Dat is een mogelijkheid om sneller te werken.

Voor Dendermonde hebben wij bijvoorbeeld gezegd dat het nodig is om sneller te gaan. Er was enkel gepland om een aankoop te realiseren van een terrein in 2009. Wij hebben dan beslist om dat in 2007 aan te kopen in plaats van in 2009, maar dat was enkel voor de aankoop van het terrein. Daarna moet er nog een constructie worden opgezet. Voor Hasselt bedroeg de termijn zeven jaar. Dat is heel lang om een tot een oplossing te komen. Het kan misschien sneller gaan met een echte PPP.

Wat de werkplaatsen in Merksplas betreft, heb ik ook een antwoord. De plannen zijn uitgetekend en goedgekeurd. Het aanbestedingsdossier is zo goed als afgewerkt. Eind januari zal de oproep tot kandidaat-aannemers worden gepubliceerd. De uitvoeringstermijn bedraagt 100 werkdagen. Rekening houdend met de publicatietermijn, de aanbestedingsprocedures en andere termijnen die worden opgelegd door de overheidsopdrachtenreglementering, kan worden aangenomen dat het gebouw in het vierde trimester ter beschikking kan worden gesteld. Een mogelijk probleem met betrekking tot het halen van de vermelde timing is het feit dat er vertraging kan optreden bij het toekennen van de bouwvergunning, wegens de interventie van Monumenten en Landschappen, omdat het hier om een geklasseerde site gaat. De raming van de kostprijs bedraagt 6.261.750 euro, btw inclusief.

Wat Herentals betreft, er is een structureel overleg met alle betrokken partijen omtrent de inrichting van een centrum voor halve vrijheden. Een timing opgeven is op dit ogenblik nog heel moeilijk, omdat er nog

04.02 **Didier Reynders**, ministre: Fedimmo 2 était une bonne opération. Le prochain gouvernement pourra peut-être réaliser quelques véritables projets PPP. L'infrastructure pénitentiaire est très obsolète et la surpopulation carcérale ne se résorbe guère ou trop lentement en dépit des efforts déployés actuellement. Des études sont encore nécessaires pour pouvoir disposer d'une vue d'ensemble. La construction de nouvelles prisons constitue une option. La forme de collaboration n'a pas encore été arrêtée et le PPP fait partie des possibilités. Pour Termonde, le terrain sera acheté dès 2007 et non plus en 2009. Un PPP permettrait peut-être d'accélérer la construction par la suite.

Les plans relatifs à Merksplas ont été approuvés et les dossiers d'adjudication sont pratiquement clôturés. L'appel aux candidats-entrepreneurs sera publié fin janvier. Le délai d'exécution est de cent jours. Le bâtiment devrait être disponible au quatrième trimestre de 2007. Il se peut toutefois que l'octroi du permis de bâtir prenne du retard car il s'agit d'un site classé. Le coût est évalué à 6.261.750 euros.

Pour Herentals, une concertation structurelle a lieu à propos de l'aménagement d'un 'centre de semi-libertés'. Il est difficile d'avancer un calendrier à cet égard dans la mesure où un plan d'exécution spatial doit encore être établi. Un plan de base a été ébauché. Le dossier d'adjudication devrait être finalisé pour fin 2007.

een ruimtelijk uitvoeringsplan moet worden opgemaakt om de huidige bestemming van de site te wijzigen.

Momenteel is een basisplan uitgetekend. Een volledig aanbestedingsdossier kan tegen eind dit jaar worden verwacht. In de huidige stand van de studie kan de uitvoeringstermijn van de werken op 250 werkdagen worden geraamd. Meer elementen van antwoord heb ik niet.

Dans l'état actuel de l'étude, le délai d'exécution est estimé à 250 jours ouvrables.

04.03 Martine Taelman (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zoals ik al zei in mijn inleiding is de minister van Justitie alleszins bereid om over dit idee te praten. U zegt dat dit een probleem voor de volgende regering is. Dat zal zeker zo zijn. Ik denk dat de volgende regering een plan voor de gevangenisinfrastructuur zal moeten opstellen. Ik zou u toch willen aanraden om de Vlaamse uitdrukking "het ijzer te smeden als het heet is" toe te passen en dit op poten te zetten. Ik denk dat de toestand in de gevangenissen zodanig explosief is dat dit niet lang kan wachten.

04.03 Martine Taelman (VLD): La ministre de la Justice est en tout état de cause disposée à discuter de cette idée. Le prochain gouvernement devra établir un plan pour l'infrastructure pénitentiaire. Je souhaiterais toutefois conseiller au ministre de battre le fer tant qu'il est chaud. La situation au sein des prisons est à ce point explosive que l'on ne peut plus attendre.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Interpellatie van de heer Servais Verherstraeten tot de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de tegeldemaking van gebouwen via Fedimmo" (nr. 992)

05 Interpellation de M. Servais Verherstraeten au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "la vente d'immeubles par l'entremise de Fedimmo" (n° 992)

05.01 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de minister, u weet – en dan druk ik mij nog zeer eufemistisch uit – dat ik een koele minnaar ben van de uitverkoop die deze paarse regering houdt van haar onroerend patrimonium. Ook in 2006 hebt u met eenmalige operaties op kunstmatige wijze getracht de begroting in evenwicht te houden. Wij zullen zien wat Eurostat later nog met die begroting zal doen. In elk geval blijkt dat de verkoopoperaties noodzakelijk zijn geweest om de cijfers, zoals die op het ogenblik worden gehanteerd door de paarse regering, ook officieel niet in de rode cijfers te doen komen.

05.01 Servais Verherstraeten (CD&V): En 2006 aussi, la coalition violette a recouru à une liquidation du patrimoine immobilier en vue de maintenir le budget en équilibre. Nous découvrirons plus tard ce qu'en pense Eurostat, mais il est clair que le produit unique de la vente est destiné à couvrir les dépenses courantes.

Dat verbloemt niet dat men vandaag met de inkomsten van die eenmalige verkoop van investeringsgoederen er eigenlijk voor moet zorgen dat men de lopende uitgaven gedekt krijgt, en dat betreurt ik een beetje.

Au départ, le gouvernement souhaitait se défaire des 62 bâtiments par le biais d'une opération sicafi. De cette manière, il gardait un pouvoir de co-décision quant à l'avenir et à l'occupation des bâtiments. Il avait tout d'abord songé à une participation minoritaire se situant entre 25 % et 49 % mais, plus tard, cette participation a été fixée à "25 % ou plus". À la suite d'un arrêt du Conseil d'État, le gouvernement a opté pour une opération par l'intermédiaire de Fedimmo, dans le cadre de laquelle sa

Wat de verkopen van 2006 betreft, mijnheer de minister, dat is niet echt een vlak pad geweest, de verkoop van die 62 gebouwen. Aanvankelijk, meen ik, was het immers de bedoeling van de federale regering dat te doen via een bevakoperatie. De ratio die daarachter stak was duidelijk een voet in huis te hebben in die juridische constructie, om blijvend een belangrijke stem in het kapittel te hebben inzake de toekomst van die gebouwen en inzake de bezetting van die gebouwen. De bedoeling was, zoals wij in de eerste teksten van de regering lasen, dat men door die bevakoperatie in de bevak een participatie, een minderheidsparticipatie weliswaar, zou hebben van 25%, of van meer dan 25% om correct te zijn, tot 49%. Men is daar vervolgens vanaf gestapt maar men wou nog altijd naar 25% of meer

gaan, wat relevant is binnen de vennootschap volgens de wetgeving ter zake.

Dan is er het arrest gekomen van de Raad van State en men is uiteindelijk tot die Fedimmo-constructie gekomen, waarbij men slechts 10% zou behouden, wat uiteraard zijn repercussies heeft voor de zeggingskracht en de zeggenschap in de vennootschap.

Wat meer is, mijnheer de vice-eerste minister, dat heeft ook tot gevolg gehad dat u in allerijl via de programmawet bepaalde juridische bepalingen hebt weggenomen, namelijk beschermingen die wij als toekomstige huurder zouden hebben. Ik denk dan aan beschermingen als het recht op hernieuwing, zoals voorzien in de handelshuurwetgeving en het recht op voorverkoop, zoals voorzien in de pachtwetgeving. Daar is allemaal afstand van gedaan om ten slotte een verkoop te organiseren die gesloten is kort voor het jaareinde, en waar u een beetje euforisch over bent, heb ik de indruk, mijnheer de vice-eerste minister, omdat de opbrengst hoger is dan aanvankelijk de bevakoperatie van het vroege najaar beloofde en omdat de bedragen die uiteindelijk uit de verkoopoperatie zijn voortgevloeid hoger zijn dan de aanvankelijke ramingen. Dat is uiteraard goed, maar dat neemt niet weg dat wij toch, meen ik, die hele operatie met een andere loop in ogenschouw moeten nemen.

Mijnheer de minister, ik wil u daarom de volgende vragen stellen. Welke verschillende kosten diende de overheid uiteindelijk te dragen met betrekking tot de oorspronkelijk voorziene operatie, zijnde de oprichting van de bevak? Er zijn consultancykosten geweest en advocatenkosten, onder meer om de procedure ter zake te voeren. Wat zijn de totale kosten van deze bevakoperatie die uiteindelijk niet is doorgegaan?

Wat is de uiteindelijke exacte opbrengst voor de begroting 2006 van de verkoopoperatie via Fedimmo? Kan voor elk gebouw dat werd ingebracht in Fedimmo worden aangegeven voor welke prijs dit gebeurde? Hoe verhoudt deze zich tot de geraamde prijs? Kan hierbij worden vermeld of er al of niet wederverhuring plaatsvindt? Kan in voormeld geval voor elk gebouw het volgende worden meegegeven: basishuurprijs, toepasselijk indexeringscoëfficiënt, eventuele aanwezigheid van andere indexeringsmechanismen, duurtijd van het huurcontract, precieze aard van de onderhoudsverplichtingen en andere lasten die de overheid op zich heeft genomen? Wat zijn per gebouw dus de huurverplichtingen?

Kunt u een meerjarenplan geven van de operatie waarin de baten van 2006 worden afgezet tegen de jaarlijkse uitgaven en inkomsten vanaf 2007? Hoe ziet de aandeelhoudersstructuur van Fedimmo er thans uit? Wat was de precieze waarde, zowel in absolute als relatieve termen, van de aandelenparticipatie die de Regie der Gebouwen in Sopima heeft gekregen in ruil voor de inbreng van de gebouwen?

Wat de Fedimmo-operatie betreft, hoeveel bedragen de totale consultancykosten die gepaard gaan met de oprichting van Fedimmo en de inbreng van de gebouwen? Waren er dienaangaande meer prestaties? Werden deze contractueel afhankelijk gemaakt van de goedkeuring van de overheid? Kan voor elk jaar van de periode 1999-2006 worden aangegeven welke gebouwen werden verkocht, voor welke prijs dit gebeurde en hoe deze prijs zich verhoudt tot de

participation ne serait que de 10 %. En outre, par le biais de la loi-programme, il a renoncé dans la précipitation à des protections juridiques en tant que futur locataire, comme le droit de préemption, par exemple. Tout ceci nous force à considérer sous un autre jour l'euphorie entourant le fait que le produit de la vente était supérieur au produit initialement prévu.

Quels frais devaient supporter les autorités fédérales dans le cadre de l'opération sicaï? De quels montants est-il question? Que représente, pour le budget 2006, le produit de la vente par l'intermédiaire de Fedimmo? Quels sont, pour chacun des bâtiments, le prix de vente, le prix estimé, le loyer de base, la condition d'indexation, la durée du bail et la nature des obligations d'entretien et autres charges? Quelle est l'estimation pluriannuelle? Quelle est la structure de l'actionariat de Fedimmo? Quelles sont les valeurs absolue et relative de la participation au capital dont ont bénéficié la Régie des Bâtiments et Sopima en échange de leur apport d'immeubles? À combien s'élèvent les frais de consultance pour la création de Fedimmo et l'apport d'immeubles? Y a-t-il eu des prestations supplémentaires et étaient-elles soumises à l'accord des autorités fédérales? Peut-on savoir, pour chaque année au cours de la période 1999-2006, quels bâtiments ont été vendus? Quels sont, pour chaque bâtiment, le prix de vente, le prix estimé, le loyer de base, la condition d'indexation, la durée du bail, la charge locative cumulée jusqu'à présent et la nature des obligations d'entretien?

Je me rends bien compte du fait que je pose beaucoup de questions, mais la Cour des comptes a déjà attiré l'attention sur le fait que l'exercice de notre contrôle parlementaire n'était pas

geraamde prijs?

chose aisée.

Kan hierbij worden vermeld of er al of niet een wederinhuring plaatsvond? Kan in voormeld geval bij elk gebouw het volgende worden vermeld: basishuurprijs, geïndexeerde huurprijzen, toepasselijke indexeringscoëfficiënt en eventuele aanwezigheid van andere indexeringsmechanismen, duurtijd van huurcontract, gecumuleerde reeds tot op heden betaalde huurlast en precieze aard van de onderhoudsverplichtingen die de overheid op zich heeft genomen?

Mijnheer de voorzitter, ik weet dat dit zeer ruime vragen zijn. U zult echter ook in het verslag van het Rekenhof hebben gelezen dat het zeer moeilijk is om onze parlementaire controle uit te oefenen. Het is onze opdracht en mijn plicht als lid van de oppositie om dit ruim te controleren.

05.02 Minister **Didier Reynders**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Verherstraeten, ik wil drie zaken zeggen.

Eerst en vooral, voor een aantal vragen in verband met de hele periode 1999-2006 en alle verkopen van gebouwen verwijs ik naar de verschillende begrotingsbesprekingen. Ik mag een verslag vragen aan de Regie der Gebouwen. Ik was niet belast met de Regie der Gebouwen tot en met 2003.

Ik heb echter geen antwoord op een dergelijke mondelinge vraag. Het is toch onmogelijk om dat te doen. Hebt u de vragen goed bekeken? Alle verkopen van gebouwen sinds 1999, met inbegrip van vermelding van huurprijs, indexeringen, enzovoort? Het is misschien wel een schriftelijke vraag. Er zijn echter veel antwoorden te vinden in de verschillende documenten van het Parlement zoals de begrotingsdocumenten en het Bulletin van vragen en antwoorden.

Ik kom tot de vastgoedbevak. Ik zal een schriftelijk antwoord sturen over de kosten van de operatie in 2006, tot en met november. Ik heb in dat verband reeds een antwoord gegeven over de consultancykosten.

Ik zal nu een antwoord geven op punt 3, namelijk Fedimmo zelf, de nieuwe operatie. Ik ga niet gedurende drie uren cijfers voorlezen. Dat heeft geen zin in de commissie.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, de heer Verherstraeten moet normaal gezien die cijfers kunnen vinden bij het Rekenhof.

05.03 Minister **Didier Reynders**: Dat kan bij het Rekenhof, in de begrotingen en in vele antwoorden.

05.04 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben ermee akkoord dat u mij de lijst geeft. U moet die niet voorlezen, die inspanning verwacht en verlang ik niet van u.

Mijnheer de voorzitter, het is niet goed dat men verplicht wordt aan de voordeur van het Rekenhof te gaan staan om alles zelf na te kijken,

05.02 **Didier Reynders**, ministre: En ce qui concerne les innombrables questions posées au cours de la période 1999-2006, je vous renvoie aux différentes discussions budgétaires. Jusqu'en 2003, la Régie des Bâtiments ne ressortissait d'ailleurs pas à mes compétences. La question de M. Verherstraeten aurait en fait dû être posée par écrit. De nombreuses réponses figurent dans différents documents parlementaires.

En ce qui concerne le coût de l'opération SICAFI en 2006, je fournirai une réponse écrite à M. Verherstraeten. J'ai déjà répondu à la question relative aux frais de consultance.

Il est insensé d'énoncer de longues listes de chiffres relatifs au dossier Fedimmo.

Le **président** : M. Verherstraeten devrait normalement pouvoir obtenir les chiffres auprès de la Cour des comptes.

05.04 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Le ministre peut me communiquer les chiffres sans en donner lecture. Il est toutefois inadmissible que nous devons systématiquement nous tourner vers la Cour des comptes pour

als die vraag op de agenda staat. Dit is trouwens geen vraag, maar een interpellatie.

05.05 Minister **Didier Reynders**: Mijnheer de voorzitter, hoeveel spreektijd heb ik, 10 minuten of 15 minuten? Ik heb 20 minuten.

Ik kom tot de derde vraag. Fedimmo is een zeer goede operatie geweest. Hierover zijn er een aantal kleine vragen. Thans volgt een reeks vragen over de periode van 1999 tot nu. Ik moet daarop een antwoord geven.

Ik herhaal dat Fedimmo een zeer goede operatie is voor de Staat en voor een aantal mensen die in de verschillende gebouwen moeten werken. Er moeten betere condities zijn voor de mensen die in die gebouwen moeten werken.

De opbrengst voor de begroting 2006 voor de operatie Fedimmo bestond uit de oprichting van een vennootschap door inbreng van 62 gebouwen door de Regie der Gebouwen en SOPIMA en de onderschrijving van een startkapitaal van 61.500 euro door de FPIM, gevolgd door een verkoop van 90% van de aandelen van deze vennootschap. Dit heeft 575.615.939,70 euro opgeleverd voor de begroting 2006.

De aandeelhouderstructuur van Fedimmo is als volgt samengesteld: 90% voor Befimmo, 7,3423% voor de Staat, 2,6563% voor SOPIMA en 0,0012% voor de FPIM. Er moet worden opgemerkt dat de Staat haar aandelen binnenkort zal inbrengen in de FPIM zodat de aandeelhouderstructuur nog zal wijzigen. De Staat behoudt voor ongeveer 64 miljoen euro aan aandelen. Niet alle aandelen werden op de markt gebracht.

Mijnheer de voorzitter, de voorwaarden voor de inbreng van de gebouwen – dat wil zeggen de huurvoorwaarden tegen marktwaarde – worden in een tabel bepaald. Ik zal de tabel geven in plaats van een lijst met 62 gebouwen en een aantal evaluaties voor te lezen. Ik hoop dat het mogelijk zal zijn om de tabel aan de commissie en de commissieleden te versturen.

De consultatiekosten die met de oprichting en inbreng van de gebouwen in Fedimmo gepaard gingen, splitsen zich uit in een juridisch advies – 187.600 euro voor het advocatenkantoor Tossens & Prioux – en in revisorenkosten – 322.347,64 euro voor Price Waterhouse Coopers. In totaal gaat het om 509.947,64 euro of 0,0886% van de uiteindelijke verkoopprijs voor 90% van de aandelen. Bij 100% van de aandelen, dus de totale waarde, gaat het slechts om 0,0797%.

Er werden echter nog andere kosten aangegaan voor de oprichting, met name de notariskosten, voor een bedrag van 976.019,98 euro. Zij werden echter door Fedimmo zelf gedragen.

Voor de verkoop van de aandelen werden ook consultants ingeschakeld. Er werd met name voor juridisch advies een bedrag van 697.612,80 euro aan CMS DeBacker betaald, met inbegrip van andere kosten, zoals kosten voor publicatie in de media en

procéder nous-mêmes aux vérifications. Il s'agit d'ailleurs d'une interpellation, non d'une question.

05.05 **Didier Reynders**, ministre: Fedimmo constitue une opération très profitable pour l'État et pour ceux qui doivent travailler dans les différents bâtiments. Une société a été constituée grâce à l'apport de 62 bâtiments de la Régie des Bâtiments et de Sopima. La Société fédérale de participations et d'investissement (SFPI) a souscrit à un capital de départ de 61.500 euros. Ensuite, 90 % des parts de la société ont été vendus. L'opération a rapporté 575.615.939,70 euros au budget 2006.

Befimmo dispose de 90 % des parts de Fedimmo, l'État de 7,3423 %, Sopima de 2,6563 % et la SFPI de 0,0012 %. L'État apportera bientôt ses parts dans la SFPI et conservera des parts à concurrence d'environ 64 millions d'euros.

Les conditions de location par rapport aux valeurs du marché figurent dans un tableau que je transmettrai aux membres de la commission.

La consultance juridique concernant la création de Fedimmo et l'apport d'immeubles a coûté 187.600 euros. Les coûts de réviseurs se sont montés à 322.347,64 euros. Au total, il s'agit de 0,0886 % du prix de vente final de 90 % des parts. Pour 100 % des parts, ce pourcentage n'est que de 0,0797 %. Fedimmo supporte les 976.019,98 euros de frais de notaire.

La consultance juridique pour la vente des parts a coûté 697.612,80 euros et la consultance financière 3.019.971,98 euros, les autres frais se montant à 43.498,30 euros. Au total, il s'agit de 0,653 % du prix de vente de 90 % des

gerechtsdeurwaarderkosten. Voor financieel advies werd 3.019.971,98 euro aan de bank Rothschild betaald. De andere kosten, voornamelijk overige publicatiekosten, bedroegen 43.498,30 euro.

Dat maakt een totaal van 3.761.083,08 euro of 0,653% van de uiteindelijke verkoopprijs voor 90% van de aandelen. Bij 100% van de aandelen maakt dat een waarde van slechts 0,588% uit.

In totaal heeft de FPIM de consultatiekosten voor zowel de oprichting en de inbreng als de aandelenverkoop afgehouden van de prijs die uiteindelijk werd doorgestort. In totaal gaat het om 4.271.030,72 euro of 0,742% van de uiteindelijke verkoopprijs voor 90% van de aandelen.

Voor 100% van de aandelen van de waardes gaat het slechts om 0,686%.

De juridische adviseurs werden per geleverde prestatie betaald.

De financiële adviseurs kregen een forfaitair bedrag en daarbovenop een resultaatgebonden bedrag, bestaande uit een vast bedrag en een van de verkoopprijs afhankelijk percentage. In die zin was de goedkeuring door de overheid als een van de aandeelhouders van Fedimmo dus een element met invloed op de kosten van de consultancy.

Ik heb een lijst van de verschillende gebouwen met de evaluatie van de waarden op basis van een aantal huurprijzen. Voor een totaal van ongeveer 640 miljoen euro aan waarden, 100%, hebben wij een huurprijs, voor de tweeënzestig gebouwen, van iets meer dan 40 miljoen euro per jaar. Dat geeft een bruto rendement voor de nieuwe eigenaar van 5,5%. Ik heb hier en daar gelezen en gehoord dat het mogelijk is om in twee of drie jaar met de huurprijs eenzelfde bedrag te betalen als de verkoopprijs. Er is toch een verschil: 640 miljoen euro als verkoopprijs van waarde van de verschillende gebouwen tegenover 40 miljoen aan huurprijzen.

Er is een zeer grote meerwaarde voor de Staat, iets meer dan 150 miljoen. Dat is dus een rendement van 5,5%. Bovendien is er een beslissing over een investering van 50 miljoen euro aan renovatie van verschillende gebouwen in de drie eerste jaren. Dat engagement werd aangegaan door Befimmo, de partner.

Ik herhaal dus dat het een zeer goede operatie is voor de Staat. Wij willen overgaan tot een tweede operatie, een Fedimmo 2. Wij zijn bezig te werken aan een lijst van gebouwen. Ik heb de reactie gehoord van collega's binnen de regering, maar ook van parlementsleden, waaruit blijkt dat het mogelijk zou moeten zijn om verder te gaan, misschien met Fedimmo 3 of 4, met een echte privaatsamenwerking, voor bijvoorbeeld een gevangenis.

Wat de vergelijking betreft met de vastgoedbevaks, heb ik in een commentaar het volgende al gezegd. Wij hebben nu ten minste 20 miljoen meer aan opbrengst in vergelijking met de vastgoedbevakoperatie in 2006. Spijtig genoeg konden we met die vastgoedbevak niet voortwerken, maar met Fedimmo 2 hebben we een rendement van 20 miljoen meer. Bovendien zitten er in

parts. Pour 100 % des parts, il ne s'agit que de 0,588 %.

La SFPI a soustrait le total des frais de consultance du prix qui a finalement été versé. Au total, il s'agit de 4.271.030,72 euros ou 0,742 % du prix de vente final de 90 % des parts. Pour 100 % des parts, il s'agit de 0,668 %.

Les conseillers juridiques ont été rémunérés à la prestation. Le conseiller financier a perçu un montant forfaitaire et un autre montant lié au résultat composé d'une somme fixe et d'un pourcentage dépendant du prix de vente. L'approbation de l'État, en tant qu'actionnaire de Fedimmo, a dès lors influé sur les coûts de consultance.

Je possède une liste des bâtiments avec l'évaluation de leur loyer sur une base annuelle. Pour un prix de vente total de 640 millions d'euros pour 62 bâtiments, il faut compter un loyer annuel d'environ 40 millions d'euros. Le rendement brut pour le nouveau propriétaire s'élève donc à 5,5 %. Le partenaire a déjà décidé d'effectuer des travaux de rénovation pour un montant de 50 millions d'euros au cours des trois premières années. Il s'agit d'une bonne opération pour l'État et d'autres opérations de ce type sont d'ores et déjà envisagées.

Ce projet a rapporté 20 millions d'euros supplémentaires par rapport à l'opération sicafi de 2006. L'État reste propriétaire de 10 % des actions.

La Communauté flamande s'est livrée à d'autres opérations à concurrence de 300 millions d'euros. Les villes et communes appliquent un système de *sale and lease back* pour leur réseau d'égouts.

Fedimmo 1 vijf gebouwen minder dan in de vorige operatie. En wij blijven eigenaar van 10% van de aandelen. Misschien kunnen we evolueren naar nog meer meerwaarde voor de Staat.

Voor de rest, ik heb geen vragen gekregen aangaande vergelijking met andere overheden. Maar ik heb al gezegd aan de heer Devlies dat wij alleen een verkoop hebben georganiseerd van aandelen van tweeënzestig gebouwen. Ik heb nog wel wat andere operaties gezien, bijvoorbeeld in de Vlaamse Gemeenschap voor 300 miljoen euro. Ik heb zelfs een aantal steden en gemeenten gezien die ook een aantal operaties doorvoeren, zoals een sale-and-lease-back voor een rioolnetwerk. Dat was het geval, denk ik, in Leuven. Mijnheer Verherstraeten, u mag een vergelijking maken tussen die verschillende operaties.

Wat mijn bevoegdheid betreft, ik denk dat we een heel goede operatie hebben voor de Staat. Misschien geldt dat ook wel voor de rioolnetwerken of voor een aantal gebouwen van de andere overheden, maar daar ben ik niet zo zeker van. Over onze operatie ben ik wel zeker: het is een zeer goede operatie.

We moeten dus voortgaan met een tweede operatie van de verkoop van aandelen van een filiaal van een overheidsbedrijf.

05.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Krijg ik de cijfers met betrekking tot de bevakkosten nu of zal ik ze later krijgen?

05.07 Minister Didier Reynders: (...) Het is eerst en vooral een referentie aan andere antwoorden. Ik zal vragen om een schriftelijk antwoord op te sturen in dat verband.

05.08 Servais Verherstraeten (CD&V): In elk geval, als we de consultancykosten van al die operaties bekijken, zijn ze in procentuele verhouding tot de totaalopbrengst niet fenomenaal. Puur in reële termen bekeken, zijn ze wel zeer hoog en dit louter om een operatie georganiseerd te kunnen krijgen om de begroting in evenwicht te houden. Als men die cijfers optelt, komen we op meer dan 4 miljoen euro, dat louter en alleen voor de organisatie van een verkoopoperatie moet worden betaald. Dan hebben we vandaag nog niet de cijfers gekregen van de bevakoperatie, want heel die verkoopoperatie is toch een stukje improvisatie geweest. Eerst was er de bevak die uiteindelijk niet kon doorgaan. Dan is in allerijl de Fedimmo-operatie opgestart. Ook die bevakoperatie heeft kosten gecreëerd, dat zijn maar kosten op het sterfhuis, die we als belastingbetaler toch mogen ophoesten.

Mijnheer de vice-eerste minister, dat de Fedimmo-operatie ongeveer 20 miljoen euro meer zou hebben opgebracht dan de bevakoperatie betekent niet dat het een schitterende operatie is. Dat een verkoop iets meer opbrengt dan de raming betekent niet dat het voor de belastingbetaler en voor de overheid een schitterende operatie is. Wat de ramingen betreft, suggereer ik u nog eens het verslag van het Rekenhof ter zake te lezen, met betrekking tot de kwaliteit van deze ramingen voor de vorige operaties.

Wat de kwaliteit van de vorige operaties betreft – en sommige specifieke verkopen in het bijzonder, waarnaar u ook impliciet hebt

05.08 Servais Verherstraeten (CD&V): Les frais de consultance pour l'organisation de ces opérations sont très élevés, d'autant plus qu'il ne s'agit que de mesures visant à maintenir l'équilibre budgétaire. L'organisation de la première opération sicafi a coûté beaucoup d'argent alors qu'elle n'a pas été menée à bien. Les recettes supplémentaires de l'ordre de 20 millions d'euros de Fedimmo par rapport à l'opération sicafi ne signifient pas pour autant qu'il s'agit d'une bonne initiative. Une vente qui a rapporté davantage que l'estimation à propos de laquelle la Cour des Comptes s'était montrée sceptique n'est pas toujours excellente. Je partage les critiques émises par la Cour des comptes à propos des opérations en question.

L'opération sicafi et Fedimmo ne

verwezen – kan ik alleen bevestigen wat het Rekenhof heeft gezegd, namelijk dat deze operatie minder slecht is – het moest er nog aan mankeren – dan de verkoopoperatie van, bijvoorbeeld, de Financietoren. Het moest er nog aan mankeren dat de verkoopoperatie van Gent minder slecht was dan de verkoopoperatie van het Justitiepaleis van Antwerpen, wat niet belet dat we als belastingbetaler voor Gent meer dan 19 miljoen euro zullen mogen ophoesten, louter om een begrotingsoperatie te kunnen financieren.

Het is ook logisch dat het meer opbrengt, mijnheer de vice-eerste minister, om de doodeenvoudige reden dat de bevakoperatie niet te vergelijken is met de Fedimmo-operatie. In de bevakoperatie bleven wij als aandeelhouder een belangrijke stem in het kapittel hebben en hadden wij, dankzij de programmawetten die hier in de zomer zijn goedgekeurd, als huurder recht op handelshuurhernieuwing op het einde van een huurcontract. Daarin hadden we, op basis van de pachtwetgeving, ook een recht op voorkoop wanneer de nieuwe eigenaar wou verkopen.

Dat hebben we allemaal afgestaan. Deze meerderheid heeft dit aan de vooravond van kerstmis via de programmawet goedgekeurd.

Met andere woorden, de nieuwe eigenaars hebben een totale carte blanche gekregen en met het beperkte aantal aandelen dat wij hebben, hebben wij niets meer te vertellen. U kunt dan rendementen berekenen op basis van een actuele huurprijs die in de loop der jaren wellicht zal toenemen minstens ingevolge indexeringsclausules, maar de duurtijden van de huurcontracten, die gebouw per gebouw blijken te verschillen, bevatten ook een einde. Op dat moment zal opnieuw moeten worden onderhandeld of men al dan niet mag blijven. Door nu naar een Fedimmo-operatie te gaan met een beperkt aantal aandelen, heeft men helemaal niet meer de beschermingen die in de handelshuurwetgeving en in de pachtregeling waren opgenomen. Men zal alsdan in een zeer zwakke positie moeten onderhandelen. Als de overheid op dat ogenblik de pech heeft te moeten huren in een oververhitte markt, of als zal blijken dat de huurprijzen in Brussel, net zoals de patrimoniumprijzen, blijven stijgen om diverse externe factoren waarop de overheid weinig of geen invloed heeft, dan zullen de voorwaarden om te huren nog veel slechter zijn. Ik vrees dat men met vuur aan het spelen is als dat alleen wordt doorgevoerd om lopende uitgaven van vandaag te dekken. Dit zijn volgens mij geen goede operaties. Ik zou u hiervoor willen hoeden en wij zullen de contracten nakijken. Overigens, op een gegeven moment zult u uitgeput raken en dan zult u gevangenissen en justitiepaleizen moeten verkopen. Dit zijn zeker geen markteigen gebouwen waarvoor veel interesse is.

Wat de transparantie betreft. Mijnheer de voorzitter, ik weet dat ik veel cijfers vraag. Ik heb die vraag niet gisteren of eergisteren ingediend maar meer dan een week geleden. Ik neem toch aan dat de diensten van de Regie een overzicht hebben van hun gebouwen, huurcontracten en huurprijzen. Als hiernaar in het Parlement wordt gevraagd, zeker in het licht van de opmerkingen van het Rekenhof dat het zeer moeilijk is om hierop parlementaire controle uit te oefenen, maakt men zich ervan af door te zeggen dat die cijfers niet beschikbaar zijn. Ik vind dat betreurenswaardig. De kritiek van het Rekenhof wordt op die manier een stukje toegedekt. Het feit dat men niet vrijwillig bereid is voor die transparantie te zorgen zodat precieze

sont en fait pas comparables. Dans le cadre d'une opération sicafi, le locataire dispose d'un droit au renouvellement du bail commercial et d'un droit de préemption. Dans le cadre de Fedimmo, il est fait cession de ces droits de telle sorte que le nouveau propriétaire a les coudées franches. Le nombre limité d'actions ne donne pas voix au chapitre aux pouvoirs publics. Lorsque les baux arriveront à échéance, il conviendra de mener de nouvelles négociations. Avec un nombre limité d'actions et sans protection de la législation sur les baux et loyers, les pouvoirs publics se trouveront dans une position de faiblesse. Si les loyers continuent à augmenter fortement à Bruxelles, il faudra louer à de moins bonnes conditions. Le gouvernement prend le risque de s'attirer ces problèmes pour couvrir les dépenses courantes. Le patrimoine immobilier n'est, par ailleurs, pas inépuisable.

La Régie des Bâtiments doit disposer d'un aperçu de tous les bâtiments loués et du montant du loyer. Les critiques de la Cour des comptes sont pour l'heure occultées. J'ai l'intention de déposer une motion de recommandation.

rendementen van de diverse operaties over de jaren heen kunnen worden berekend, spreekt boekdelen.

Ik betreur die operatie en ik zal een motie van aanbeveling indienen.

05.09 Luk Van Biesen (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik heb het verschrikkelijk moeilijk met de redenering van de heer Verherstraeten in dit dossier. Zoals ik hem versta, is hij eigenlijk een grote voorstander van het behouden van gebouwen in eigendom. Ik denk dat dit zowat de basislijn is van zijn betoog. Op dat vlak houdt hij toch een zeer ouderwetse redenering aan, met name dat men een gebouw per se in eigendom moet houden.

Mijnheer Verherstraeten, ik zou u een vraag willen stellen. Als het zo belangrijk is dat een Staat eigendom verwerft en gebouwen heeft voor zijn administratie, waarom zie ik in de deelgebieden – bijvoorbeeld Vlaanderen – geen massale aankoop van die eigendommen? De Vlaamse overheid had een overschot van 500 miljoen euro. Waarom heeft zij niet meteen gebouwen gekocht voor de toekomst als dit toch zo'n goede belegging is? Met andere woorden, ik zie dit niet gebeuren bij de deelgebieden. Ik zie de deelgebieden niet massaal gebouwen verwerven.

Dat is ook logisch. Als u een beetje contact met het bedrijfsleven zou hebben, zou u ook weten dat het bedrijfsleven, vennootschappen, steeds meer geen eigenaar blijven. Zij evolueren de richting van de juiste huur voor de juiste oppervlakte waaraan het bedrijf op dat ogenblik nood heeft. Vandaag vindt men dus geen bedrijven meer die een groot gebouw willen om te laten zien wie ze zijn. Men kiest de juiste oppervlakte die men nodig heeft om een bepaald productieproces op een bepaalde plaats voor een bepaalde tijd te installeren. De administratie is ook flexibel. Het is logisch dat men steeds minder onroerend goed in eigendom houdt. Is het dan zo slecht wat de regering doet?

Ik heb nog een tweede vraag voor u, mijnheer Verherstraeten.. Ik heb gedurende twee jaar al heel wat vragen over onroerend goed gehoord. U bent daarin een meester om daarover vragen te stellen, en terecht.

Mijnheer de voorzitter, ik wil overigens nog iets rechtgezet zien in het verslag. De vorige keer heeft minister Reynders de heer Devlies verweten dat hij zou hebben gezegd dat het museum voor Midden-Afrika werd verkocht. Ik heb de beelden nagekeken en het rapport nagelezen. Het was niet de heer Devlies, maar de heer Verherstraeten die in de plenaire vergadering de link heeft gelegd naar het hele museum voor Midden-Afrika. Het is trouwens ook zo weergegeven in De Standaard en op de televisie, op de VRT. Tijdens zijn toespraak heeft men trouwens beelden van het hele museum voor Midden-Afrika getoond. Het misverstand moet even uit de wereld worden geholpen. Daarom wil ik dit in het verslag hebben. Het was niet de heer Devlies, maar de heer Verherstraeten die de link heeft gelegd.

Ik daag de heer Verherstraeten uit om eens een rapport te maken van de laatste 25 jaar van aankopen door de federale overheid van gebouwen die naar zijn mening een goede investering zijn geweest. Ik heb hier een lijstje. Het Berlaymont-gebouw is geen mooi voorbeeld,

05.09 Luk Van Biesen (VLD): M. Verherstraeten estime que les pouvoirs publics doivent conserver la propriété de bâtiments mais il s'agit-là d'un raisonnement obsolète. Si investir dans l'immobilier est réellement un gage d'avenir, pourquoi les entités fédérées n'acquièrent-elles pas d'immeubles? Dans le secteur économique, des bâtiments sont loués en fonction de la taille et des besoins d'une entreprise. Il est logique de réduire les immeubles détenus en propriété.

Il a été reproché à M. Devlies d'avoir établi un lien avec le musée d'Afrique centrale mais il convient de préciser, pour la rigueur du rapport, que la responsabilité en incombe à M. Verherstraeten.

M. Verherstraeten pourrait-il dresser la liste des bâtiments acquis par les pouvoirs publics au cours des 25 dernières années dont il estime que l'achat a constitué une opération fructueuse?

de asielcentra ook niet. Ik zie er eigenlijk geen. Er is ook altijd veel kritiek geweest dat wat men aankocht te veel geld kostte.

Mijn vraag voor u is dubbel, mijnheer Verherstraeten. Ten eerste, waarom investeren de deelgebieden niet massaal in onroerend goed als het toch zo interessant is voor de overheid om onroerend goed te hebben?

Ten tweede, geef mij een voorbeeld van een goede investering van de federale overheid in onroerend goed in de loop van de voorbije vijftientig jaar. Wat was een goede aankoop, de voorbije vijftientig jaar?

05.10 Carl Devlies (CD&V): Ik ga niet reageren op de heer Van Biesen. Ik veronderstel dat de heer Verherstraeten dat zal doen.

Ik wil het, ten eerste, wel hebben over de analyse die door de minister is gemaakt. Hij is zo trots op die Fedimmo-operatie, maar hij vergelijkt die operatie natuurlijk met andere operaties die hij heeft gedaan en die nog slechter waren. Dat is natuurlijk een slechte vergelijkingsbasis. De vergelijkingsbasis die in feite moet worden gehanteerd, is de vergelijking met de klassieke schuldfinanciering. De minister spreekt over een rendement van 5,5%, waarbij mij niet duidelijk is of dat het rendement is van het eerste jaar of het rendement over de hele duurtijd van het contract. Want zoals door de heer Verherstraeten terecht wordt opgemerkt, die huurprijzen worden geïndexeerd. Dat drukt natuurlijk op het rendement.

Kortom, men moet de vergelijking maken met de klassieke schuldfinanciering. Mijnheer de minister, u spreekt nu over een rendement van 5,5% – met vraagtekens erbij natuurlijk –, maar de klassieke schuldfinanciering zou dat op ongeveer 4% brengen. Hebt u die vergelijking gemaakt? Kunt u op basis daarvan aantonen dat u een goede operatie hebt gedaan? U kunt aantonen dat u een goede operatie hebt gedaan in vergelijking met uw vorige operaties, omdat die allemaal nog slechter waren dan deze operatie, dat is duidelijk. Kunt u evenwel de vergelijking maken?

Ten tweede, het is toch betreurenswaardig dat de Belgische Staat niet beschikt over een dubbele boekhouding. Dat is gisteren ook nog ter sprake gekomen in het colloquium van de subcommissie voor het Rekenhof. Dan zou men duidelijk de evolutie kunnen zien van het patrimonium van de Belgische Staat. Dan zou men ook een bijkomend element hebben om die operaties te beoordelen. U spreekt altijd over het aantal gebouwen maar u spreekt niet over de waardering van die gebouwen. U kunt wel zeggen: wij hebben zoveel gebouwen verkocht en er zijn er nog zoveel beschikbaar, maar de waarde van dat patrimonium, en de verhoudingen, die kennen wij natuurlijk niet. Het Parlement kan zeer moeilijk oordelen over dat facet van die operaties, bij gebrek aan informatie.

05.11 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil even ingaan op onder meer de repliek van collega Van Biesen. Collega, ik ben natuurlijk slecht geplaatst om ter zake kritiek te geven op de Vlaamse regering, waarvan ook uw partij deel uitmaakt. Als u informatie geeft, dan ware het misschien toch aangewezen om deze informatie volledig te geven. De Vlaamse regering investeert in gebouwen. Ze investeert onder meer zeer veel, gelukkig maar, in

05.10 Carl Devlies (CD&V): Le ministre est fier de son opération Fedimmo, semble-t-il. C'est bien compréhensible si l'on compare ses résultats aux opérations, nettement moins favorables, qu'il a montées dans le passé.

Un financement classique de la dette produirait un rendement de 4 % environ. Le ministre se targue aujourd'hui de 5,5 %. S'agit-il en l'occurrence d'un rendement sur la première année exclusivement ? En principe, les loyers seront indexés et ils augmenteront donc.

Je continue de regretter que le gouvernement fédéral ne tienne pas de double comptabilité, ce qui nous permettrait d'estimer à leur valeur réelle des opérations comme Fedimmo.

05.11 Servais Verherstraeten (CD&V): Je tiens à signaler à M. Van Biesen que les autorités flamandes investissent bien dans l'immobilier et en particulier dans des bâtiments scolaires.

schoolgebouwen. Ze heeft anderzijds ook geld vrijgemaakt om de openbare schuld op dat vlak in evenwicht te houden, ook op verzoek van de federale regering.

Ik ben het met u eens dat de overheid geen vastgoedbedrijf op zich is. Een verkoop an sich van een gebouw hoeft niet noodzakelijk verkeerd te zijn. Wat patrimoniumbeheer betreft, kan en mag er een stuk mobiliteit bij zijn. Het hoort zelfs zo te zijn. Als men een gebouw niet meer nodig heeft, dan is er niets mis mee om het af te stoten. Wat doet men nu echter? In plaats van mobiliteit creëert men eigenlijk immobiliteit in het patrimoniumbeheer. Ik verwijs naar het gegeven van zeer langdurige huurcontracten. Die zijn er, ik nodig u uit ter zake de lijst eens te bekijken. Wanneer men straks een gebouw niet meer nodig heeft waaraan een vastlopend huurcontract vastzit van 33, 25, 17 of, wat de justitiepaleizen betreft, 36 jaar, dan zit men muurvast, terwijl men een gebouw dat men in eigendom heeft en niet meer nodig heeft perfect sneller kan verkopen. Met andere woorden, men creëert voor zichzelf immobilisme. Wat de onderhandelingspositie betreft, plaatst men zichzelf in een zeer ongunstige positie.

Het gaat hier in casu niet om patrimoniumbeheer, wat betreft alle diverse operaties. Dat heeft de minister zelf toegegeven in zijn brief aan het Rekenhof, naar aanleiding van de controle die de vorige keer is gebeurd. U hebt dat kunnen lezen, want u hebt die brief kunnen lezen in het verslag van het Rekenhof. Hij gaf dat daarin expliciet toe. Het enige argument was een begrotingstechnisch argument en niet het argument van het patrimoniumbeheer. De operatie van 2006 wijst daar ook op. De Raad van State riep de bevakoperatie een halt toe. De minister zucht want hij weet dat de kritiek van de oppositie ter zake volledig juist en objectief was. De vorige kritieken werden zelfs bevestigd door het Rekenhof. Men wou de keuze van de bevak, precies omwille van de zeggenschap en de openbare dienstverlening.

Het gegeven dat er in oktober een schorsingarrest ter zake is en men de operatie en het beleid wijzigt, louter om dat allemaal te gelde te maken vóór 31 december, toont aan dat de argumenten die u aanvoert niet relevant zijn. Het ging erom het verkocht te krijgen vóór 31 december.

We zullen de rendementen bekijken om te zien of die 5,5% klopt. Als men bij wijze van spreken een tekort had gehad waarvoor men schuldfinanciering moest doen, was het, zoals collega Devlies zei, merkkelijk goedkoper dan het door u aangehaalde percentage. We zullen nagaan of dat percentage klopt.

Als we de totaliteit van de verkoopoperaties bekijken en vergelijken met schuldfinanciering, kan men het verschil zien dat de belastingbetaler zal moeten ophoesten. Dat is het bilan van paars wat de verkoopoperaties betreft.

Ik durf er niet aan te denken wat dat op termijn zal betekenen en in welke onderhandelingspositie we zullen zitten wanneer al die huurcontracten straks aflopen. Dit is in elk geval een zeer slechte operatie die ons in een slecht parket brengt. Dat heeft niets te maken met conservatisme. Dit is louter en alleen de vaststelling dat men verkoopt om lopende uitgaven te kunnen dekken. Dit valt zelfs negatiever uit dan een gewone schuldfinanciering. Men heeft ter zake de verantwoordelijkheden niet genomen die men had moeten nemen.

Je suis d'accord pour considérer que les pouvoirs publics n'ont pas à jouer les sociétés immobilières. Ils doivent bien évidemment vendre certains bâtiments lorsque ceux-ci perdent leur utilité. Une certaine mobilité au sein du patrimoine de l'État peut se justifier mais la gestion actuelle de la coalition violette aboutira précisément au résultat inverse. Les baux de longue durée font en effet que le gouvernement se retrouve pieds et poings liés.

Il est évident que l'unique objectif du gouvernement en ce qui concerne Fedimmo consiste à renflouer les caisses. Le ministre a initialement essayé de vendre des bâtiments par le biais d'une opération sicafi en utilisant comme arguments la transparence et la bonne administration. Lorsqu'en octobre, un arrêt de suspension a entravé cette opération, le gouvernement a changé son fusil d'épaule sans plus attendre et a opté en faveur d'une formule permettant de vendre le patrimoine dans les meilleurs délais, à savoir avant la date butoir du 31 décembre. Il en ressortait très clairement que seuls des motifs budgétaires sont à l'origine de cette liquidation.

Il est évident que nous suivrons de très près la promesse ferme de M. Reynders selon laquelle le rendement de Fedimmo s'élèvera à 5,5 %.

Moties
Motions

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Servais Verherstraeten en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellatie van de heer Servais Verherstraeten

en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Financiën,

vraagt deze

- met het rapport van het Rekenhof in het achterhoofd met betrekking tot de vastgoedtransacties in de periode 2001-2004, alsnog over te gaan tot een budgettaire analyse van de in 2006 via Fedimmo verkochte gebouwen en voor toekomstige gelijkaardige operaties per gebouw een raming te maken van de verkoopwaarde zodat voor elk individueel gebouw een onderbouwde kosten-batenanalyse mogelijk wordt;
- met de gepaste transparantie de Kamer in te lichten over de budgettaire gevolgen van voornoemde operatie, inclusief de consultancykosten die ermee gepaard gaan;
- bij het beheer van overheidsgebouwen de huisvestingsnoden van de overheid te laten voorgaan op een louter budgettaire doelstelling.”

Une motion de recommandation a été déposée par M. Servais Verherstraeten et est libellée comme suit:

“La Chambre,

ayant entendu l'interpellation de M. Servais Verherstraeten

et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Finances,

demande à celui-ci

- d'encore procéder, eu égard au rapport de la Cour des comptes relatif aux transactions immobilières réalisées au cours de la période 2001-2004, à une analyse budgétaire des ventes d'immeubles effectuées en 2006 par l'entremise de Fedimmo et de procéder, dans le cadre d'opérations futures similaires, à une estimation de la valeur vénale pour permettre une analyse coûts-bénéfices étayée pour chaque immeuble individuel;
- d'informer la Chambre, avec la transparence adéquate, des conséquences budgétaires d'une telle opération, en ce compris les frais de consultance y afférents;
- d'accorder la priorité, dans le cadre de la gestion des bâtiments publics, aux besoins des pouvoirs publics en matière de logement plutôt qu'à des objectifs purement budgétaires.”

Een eenvoudige motie werd ingediend door de dames Marie-Christine Marghem en Annemie Roppe en door de heren Jacques Chabot, Luc Gustin en Luk Van Biesen.

Une motion pure et simple a été déposée par Mmes Marie-Christine Marghem et Annemie Roppe et par MM. Jacques Chabot, Luc Gustin et Luk Van Biesen.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

06 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Servais Verherstraeten aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de geplande verkoop van overheidsgebouwen in 2007" (nr. 13712)

- de heer Melchior Wathelet aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "Fedimmo 2" (nr. 13742)

06 **Questions jointes de**

- M. Servais Verherstraeten au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "la vente projetée de bâtiments publics en 2007" (n° 13712)

- M. Melchior Wathelet au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "Fedimmo 2" (n° 13742)

06.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, uit respect voor de heer Devlies zal ik zeer kort zijn.

06.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Le ministre a annoncé qu'au printemps, il sera à nouveau

Mijnheer de minister, ik verwijs ter zake naar de vragen die ik schriftelijk heb ingediend. Hoe wordt Fedimmo 2 georganiseerd?

Welke gebouwen zullen worden verkocht?

Waarom werden ze gekozen? Wat zijn de objectieve criteria voor de keuze?

Welke soort van gebouwen is het? Staan ze leeg?

Wat is de geraamde huurprijs?

Wat is de raming van de waarde van de gebouwen? Hoe recent is die raming?

Wat is het bouwjaar van de gebouwen?

Wat is de timing?

Mijnheer de minister, voor de rest mag u mij schriftelijk antwoorden.

06.02 Melchior Wathelet (cdH): Monsieur le ministre, vous avez communiqué votre intention de rééditer en 2007 la vente d'une série de bâtiments publics. Vous venez même de dire que quand on gagne, on recommence. Il est vrai que nous pourrions toujours vendre au prix auquel nous avons vendu l'année dernière car, à ce prix, il y aura toujours un acheteur.

Quels sont les bâtiments que vous comptez vendre dans le cadre de cette opération Fedimmo II? J'imagine que si vous pouvez évaluer une rentrée de 200 ou de 300 millions d'euros, vous devez vous baser sur quelque chose. Y a-t-il une série de bâtiments que vous avez déjà pu identifier? Comme M. Verherstraeten, je me contenterai d'une réponse écrite sur ce volet.

Selon vous, sera-ce la seule opération pour 2007 ou d'autres opérations pourraient-elles être envisagées? Pensez-vous recourir à une Sicafi ou cette idée est-elle totalement abandonnée? Comptez-vous rééditer le système utilisé dans le cadre de l'opération Fedimmo I, fin 2006? Y a-t-il des bâtiments que vous considérez comme inaliénables? Comment comptez-vous informer le Parlement quant à la rationalité financière de l'opération? Quelles sont les garanties que vous allez prendre en termes de montages financiers, en termes de bâtiments à vendre? Sera-ce en fonction d'une analyse claire et approfondie avec la prise en considération des frais de rénovation et des frais de relocation que cela va engendrer? Comment comptez-vous procéder pour réaliser cette étude préalable indispensable pour savoir si la vente est effectivement la meilleure opération?

On sait, budgétairement parlant, que, pour vous, c'est la bonne opération pour 2007. Je pense qu'il faut voir à plus long terme. Est-ce vraiment la bonne opération budgétaire à long terme pour les finances de l'État? Il me semble que des études préalables sont nécessaires pour pouvoir identifier les bâtiments à vendre, pour connaître le plan financier, pour savoir comment rénover ces bâtiments et pour connaître les conséquences en termes de location?

procédé à la vente de bâtiments publics. Comment cette vente sera-t-elle organisée? De quels bâtiments s'agit-il? Lesquels sont actuellement inoccupés? Lesquels seront à nouveau loués? A combien est estimé le montant des loyers? Quelle recette le ministre espère-t-il engranger? Quel calendrier a-t-il fixé?

06.02 Melchior Wathelet (cdH): Welke gebouwen zal u, in het raam van de in 2007 geplande Fedimmo 2-operatie verkopen? Wat dit deel van mijn vraag betreft, zal ik me met een schriftelijk antwoord tevreden stellen.

Wordt er voor 2007 nog aan andere vastgoedoperaties gedacht? Wordt een vastgoedbevak overwogen, of stapt men af van die formule? Zijn sommige gebouwen volgens u onvervreemdbaar? Hoe zal u het Parlement informeren over de financiële gegrondheid van de operatie? Welke waarborgen zal u nemen op het stuk van de financiële constructies en van de te verkopen gebouwen? Zal een en ander gebeuren op grond van een analyse waarin met de renovatie – en de wederinhuringskosten rekening wordt gehouden? Hoe zal u die noodzakelijke voorafgaande studie uitvoeren? Volgens u is dit de aangewezen operatie voor 2007, maar is ze dat ook op langere termijn?

06.03 Didier Reynders, ministre: Monsieur le président, chers collègues, comme je l'ai rappelé, nous avons mené une excellente opération pour l'État à travers l'opération Fedimmo. Beaucoup de personnes s'étaient d'ailleurs réjouies du résultat atteint. À travers la première tentative Sicafi, on a fait mieux. Je crois que nous sommes dans un contexte tout à fait favorable, avec une réelle concurrence du marché.

Évidemment, toutes les questions qu'on me pose ici, sont des questions que nous nous posons aussi au sein du gouvernement. Je vais donc présenter au gouvernement une note sur l'opération Fedimmo II. Une fois que cette note aura été approuvée et que nous aurons une liste de bâtiments pour mener une opération dans des conditions comparables, je reviendrai en parler au Parlement.

Je suppose qu'on n'en est pas à me demander quel va être l'acheteur, à quel prix. On n'en est pas là. On a changé les méthodes de travail. On lance une procédure. C'est quand la procédure se déroule qu'on peut donner les éléments d'information.

Pour ce qu'on va faire en 2007, je renvoie au budget 2007 qui a été adopté par la Chambre. Je connais l'objectif qui se trouve dans le budget. Je vais tenter de l'atteindre à travers cette opération et peut-être à travers d'autres.

06.04 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, wij hadden het daarnet over transparantie. Het antwoord van de minister toont nog maar eens aan hoe transparant het patrimoniumbeleid van de minister wel is.

Mijnheer de minister, het feit is dat u voor de daarnet vernoemde 62 gebouwen nog snel wijzigingen moest aanbrengen, anders kreeg u ze wegens problemen met de bodemsaneringattesten niet in de lijst opgenomen.

U wil in april en mei 2007 verkopen, maar op dit ogenblik weet u nog niet welke gebouwen u zult verkopen. Dat is de reden waarom u hier vandaag niet kunt antwoorden. Ik heb u bij een vorige verkoop gezegd dat u hebt moeten improviseren om de gebouwen verkocht te krijgen. U bent weer aan het improviseren. Dat heeft niets met een patrimoniumbeleid te maken, maar met het vullen van putten.

Mijnheer de voorzitter, wij vragen als Parlement een lijst van de betrokken gebouwen. Wij krijgen de lijst echter niet. Ofwel heeft de minister dus geen lijst, ofwel is hij heel onbeleefd.

De **voorzitter**: Mijnheer Verherstraeten, toen ik 25 jaar geleden parlamentslid werd, werd mij gezegd dat ik nooit vragen mocht stellen over de bedoelingen van de regering. Het is een basisprincipe van parlementair gedrag dat de regering nooit over haar doelstellingen wordt ondervraagd. De regering moet daarover immers nog beraadslagen.

Ik kan alle kritieken over het al dan niet antwoorden op vragen in verband met beslissingen uit het verleden aanvaarden. Op dat vlak moet u normalerwijze uw parlementaire controle kunnen uitoefenen en blijft u dus volledig in uw rol. Echter, de minister verwijten dat hij

06.03 Minister Didier Reynders: De operatie Fedimmo heeft de overheid geen windeieren gelegd. Van zodra de regering de nota die ik haar zal voorleggen, heeft goedgekeurd en we over een lijst van gebouwen beschikken, zal ik het parlement informeren.

Ik verwijs naar de begroting van 2007 die door de Kamer werd goedgekeurd. Ik zal de doelstelling van die begroting via die operatie en mogelijk andere trachten te bereiken.

06.04 Servais Verherstraeten (CD&V): Est-ce donc là la transparence dont la coalition violette s'enorgueillit à ce point? Fedimmo 1 a été montée dans la précipitation pour respecter l'échéance du 31 décembre et la création de Fedimmo 2 emprunte le même chemin: précipitation, incertitude et improvisation. Alors que la vente devrait avoir lieu en avril-mai, le ministre ne peut ou ne veut pas, à la mi-janvier, nous dire quels bâtiments sont concernés. Soit il ne dispose encore d'aucune liste, et il nous livre la preuve d'une mauvaise gestion, soit il existe une liste mais il se refuse à nous la communiquer, nous témoignant ainsi d'un manque de respect flagrant!

Le **président**: La tradition parlementaire veut que l'on n'interroge jamais le gouvernement sur ses intentions. Le Parlement doit certes contrôler les actions du gouvernement mais il ne peut sonder ses intentions. Telle est la déontologie parlementaire.

niet op vragen naar zijn bedoelingen wil antwoorden, is een andere zaak. De minister moet immers eerst aan zijn collega's in de regering het antwoord geven en pas nadien aan de parlementsleden.

Er is een elementaire, parlementaire deontologie die tot gevolg heeft dat de regering niet over haar bedoelingen wordt ondervraagd. Dat heb ik altijd, al 25 jaar lang, geleerd.

06.05 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb alle respect voor uw repliek. Wij gaan echter gewoon voort op de verklaringen van de minister zelf.

Hij zegt zelf dat hij gaat verkopen en voegt er de timing en de beoogde opbrengst aan toe. Dat is natuurlijk al zeer concreet.

06.05 Servais Verherstraeten (CD&V): Je porte bien entendu un grand respect à la déontologie parlementaire, mais nous réagissons uniquement à des déclarations du ministre relatives à certaines sommes et opérations de vente.

06.06 Minister Didier Reynders: Het staat in de begroting.

06.07 Servais Verherstraeten (CD&V): Neen, het maakt geen deel uit van de begroting. In de begroting schrijft u immers 600 miljoen euro in. Hier gaat het over een zeer specifieke operatie, althans volgens uw verklaringen, van slechts 250 miljoen euro van de 600 miljoen.

06.07 Servais Verherstraeten (CD&V): Il s'agissait, dans le cas qui nous occupe, d'une opération très spécifique portant sur 250 millions d'euros.

06.08 Melchior Wathelet (cdH): Monsieur le président, le problème est que la réponse du ministre confirme ce que nous avons toujours souligné, c'est-à-dire que l'objectif est purement budgétaire. C'est exactement ce que la Cour des comptes a signalé dans son précédent rapport. Nous pensions que cela avait changé avec la procédure Sicafi puisque le ministre nous avait exposé des études préalables, des mécanismes à utiliser mais on retombe dans les mêmes travers. L'objectif, c'est 200 ou 300 millions, peu importe la manière, peu importe quel bâtiment et par quel mécanisme, peu importe ce que cela va coûter au contribuable et à l'État dans les prochaines années: l'objectif est purement financier. Ce n'est pas ainsi qu'on gère sainement son patrimoine immobilier!

06.08 Melchior Wathelet (cdH): Het antwoord van de minister bevestigt dat het om een zuiver budgettaire doelstelling gaat. Hoe die bereikt wordt, is van geen belang. Dat getuigt in elk geval niet van een goed patrimoniumbeheer.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van de heer Carl Devlies aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "het eindrapport over de rekenfout van 883 miljoen euro" (nr. 13686)

07 Question de M. Carl Devlies au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "le rapport final concernant l'erreur de calcul portant sur un montant de 883 millions d'euros" (n° 13686)

07.01 Carl Devlies (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de actualiteit heeft mijn vraag wat ingehaald. Ik lees in Het Laatste Nieuws van vrijdag het volgende artikel: "Topman belastingen klaagt sanctie aan. Jean-Marc Delporte, de nummer twee van het ministerie van Financiën, vecht bij de Raad van State de nieuwe bevoegdheidsverdeling bij de belastingen aan. Hij vraagt de vernietiging van het KB ter zake. Het bericht staat in de rubriek "Les Confidentiels" van André Gilain in het weekblad Trends-Tendances. De nieuwe werkverdeling volgde na de zaak van de 880 miljoen verdwenen belastingsmiddelen. In het KB herschikte minister Reynders de bevoegdheden. Delporte noemt dat een vermomde sanctie. De topambtenaar laat zich juridisch bijstaan door topadvocaat

07.01 Carl Devlies (CD&V): Je voulais poser une question concernant le rapport final de l'erreur comptable de 883 millions d'euros, mais l'actualité m'a semble-t-il rattrapé. On peut lire dans la presse que M. Delporte, le patron des contributions, dénonce le nouveau règlement des compétences, qu'il ressent comme une sanction déguisée, auprès du Conseil d'État et qu'il demande la

Marc Uyttendaele, echtgenoot van... minister Laurette Onkelinx".

Mijnheer de minister, u hebt mij in november gezegd dat het rapport nog niet klaar was, maar dat het klaar zou zijn einde december. Ik was zo vrij om een mondelinge vraag in te dienen met betrekking tot de resultaten van het rapport, maar ik zie dat er blijkbaar reeds sancties zijn genomen op basis van het rapport, voordat het aan de commissie voor de Financiën werd meegedeeld.

suppression de l'arrêté royal. Pour ce faire, il est conseillé par M. Uyttendaele, l'époux de la ministre Onkelinx.

Le ministre peut-il nous livrer un commentaire sur cet article de presse? Des sanctions ont-elles déjà été décidées avant l'achèvement du rapport final et avant que ce dernier soit présenté à la commission?

07.02 Minister **Didier Reynders**: Ik heb de lezing van de pers gehoord. Die is heel interessant. Maar ik heb altijd gezegd in het Parlement: er is een koninklijk besluit over de verdeling van de taken wat de inkohiering betreft, met een zeer klare en duidelijke bevoegdheid voor de heer Six. Ik heb ook verklaard dat de heer Six in een hoorzitting kon worden gehoord. Hij heeft alleen gezegd dat een eindverslag in januari mogelijk moet zijn.

Kortom, ik heb al een eerste verslag aan de commissie voor de Financiën gestuurd. Ik heb een tweede nota gekregen eind december. Ik zal een kopie van dat document aan het commissiesecretariaat sturen. Maar ik moet nog een aantal commentaren krijgen van de heer Six. Ik stel dus voor dat wij een hoorzitting houden met de heer Six over de nieuwe procedure en de conclusies van de audit. Misschien zal dat begin februari mogelijk zijn en kunnen wij weldra een akkoord bereiken over de agenda.

Ik zal aan het secretariaat het tweede deel van het verslag sturen en dan komt de eindcommentaar van de heer Six misschien de volgende dagen of de volgende weken. We kunnen dat allemaal onderzoeken tijdens een hoorzitting, begin februari misschien.

07.02 **Didier Reynders**, ministre: Un arrêté royal fixe la répartition des tâches, plus particulièrement en ce qui concerne l'enrôlement. Les compétences de M. Six sont très clairement définies. Nous pourrions le cas échéant procéder à une audition de M. Six.

Le premier rapport a déjà été envoyé à la commission et je transmettrai d'ici peu une deuxième note, que j'ai reçue fin décembre. Je propose d'entendre M. Six début février à propos de la nouvelle procédure et des conclusions de l'audit.

07.03 **Carl Devlies** (CD&V): Het gaat dus over een voorlopig rapport, dat we al hebben kunnen bekijken, een tweede voorlopig rapport, dat nog zal worden meegedeeld, en dan een definitief rapport dat u samen met de heer Six...

07.03 **Carl Devlies** (CD&V): Nous avons donc déjà reçu le rapport provisoire et un second nous sera communiqué prochainement. Le rapport définitif suivra-t-il?

07.04 Minister **Didier Reynders**: Ik heb het eerste deel verstuurd en ik heb het tweede deel gekregen. Ik heb van de voorzitter van het departement gehoord dat het mogelijk zou zijn voor de heer Six om nog een aantal commentaren...

07.04 **Didier Reynders**, ministre: La première partie a déjà été envoyée, la seconde suivra prochainement mais je souhaiterais entendre les commentaires de M. Six.

07.05 **Carl Devlies** (CD&V): Ik heb geen probleem met de aanwezigheid van de heer Six, ik meen dat dat positief zou zijn. Ik dacht echter dat het ook nuttig zou zijn om de heren Laes en Delporte, die verantwoordelijk waren op het moment waarop het incident zich voorgedaan heeft, allebei te horen in de commissie.

07.05 **Carl Devlies** (CD&V): Cela ne me pose aucun problème. Les commentaires de MM. Laes et Delporte peuvent également se révéler instructifs.

07.06 Minister **Didier Reynders**: Dat is uw vraag, maar ik heb mijn antwoord gegeven. Ik zal de heer Six vragen om met een aantal nieuwe voorstellen te komen.

07.06 **Didier Reynders**, ministre: J'inviterai en tout cas M. Six à venir formuler de nouvelles propositions.

07.07 Carl Devlies (CD&V): Ik ga uiteraard akkoord met het ene aspect maar ik blijf aandringen op het andere, het horen van de heren Laes en Delporte, zodat wij de volledige waarheid kennen over de rekenfout van 883 miljoen, die toch wel aanleiding geeft tot heel wat problemen.

Ik verwijs naar de discussie die wij gisteren nog met mevrouw Van den Bossche hebben gehad in de commissie voor de Financiën met betrekking tot de versnelde inkohiering van de vennootschapsbelasting. Dat was de onmiddellijke consequentie van de rekenfout. Het diende als compensatie voor die 883 miljoen te gebeuren. Dat is echter een andere discussie. Ik wil alleen wijzen op het grote belang. De heer Wathelet zei mij hier zonet nog dat de minister van Begroting bij het ontdekken van de fout heeft gewezen op de noodzaak van het aanstellen van een crisismanager op het departement.

07.07 Minister **Didier Reynders**: Er is geen sprake van een crisis.

07.09 Carl Devlies (CD&V): Dat is de paarse traditie. Om de maand vertelt men iets anders en nadien vergeet men dat.

07.10 Minister **Didier Reynders**: Er is alleen een crisis voor...

07.11 Carl Devlies (CD&V): Dat is natuurlijk ook een manier van besturen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.22 uur.
La réunion publique de commission est levée à 12.22 heures.*

07.07 Carl Devlies (CD&V): J'insiste tout de même sur la présence de MM. Laes et Delporte pour que toute la clarté soit faite sur l'erreur de calcul de 883 millions d'euros. À cet égard, je tiens à rappeler qu'en ce qui concerne cette erreur de calcul, la ministre du Budget a déjà insisté sur la nécessité de désigner un gestionnaire de crise.

07.08 Didier Reynders, ministre: Il n'est pas question de crise.

07.09 Carl Devlies (CD&V): Voilà qui illustre la nouvelle tradition violette: relater chaque mois un autre récit et l'oublier ensuite.